

TRIBUNE

Jaargang 45 • nr. 8 • september 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

Groeten uit het nieuwe Oldambt

Ego-kapitalisme kaapt autobranche

Ombudsman Brenninkmeijer: "Kafka is een merknaam geworden"

SLOOP DE MUUR

In 2002 begon Israël met de bouw van een 703 kilometer lange muur op de grens met de Westelijke Jordaanoever. Daarmee zegt Israël zich te willen beschermen tegen terreuraanslagen. De muur wordt echter voor het grootste deel op Palestijns grondgebied gebouwd met dramatische gevolgen voor de bevolking. Tienduizenden Palestijnen raakten afgesneden van hun familie, akkers, scholen, ziekenhuizen en andere voorzieningen. De bouw van de muur heeft van meet af aan veel kritiek opgeleverd. Israël wordt ervan beschuldigd grote delen van de Westoever te annexeren en daarmee de levensvatbaarheid van de Palestijnse staat te ondergraven. In 2004 bepaalde het Internationaal Gerechtshof in Den Haag dat Israël de

delen van de muur op Palestijns grondgebied moet afbreken en de benadeelden schadeloos stellen. Israël heeft daaraan geen gehoor gegeven en bouwt in verhoogd tempo door aan de muur.

STEUN HET BURGERINITIATIEF

Nederland laat Israël zijn gang gaan. Het burgerinitiatief Sloop de Muur roept de regering op passende sancties in te stellen, bij voorkeur in Europees verband. Er zijn veertigduizend handtekeningen nodig om dit op de agenda van de Tweede Kamer te zetten. U kunt het burgerinitiatief steunen op www.sloopdemuur.nl.

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Jola van Dijk, Rob Janssen,
Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Willem Bos, Maja Haanskorf, Ronald
Kennedy, Suzanne van de Kerk, Bart Mühl,
Christine de Vos, Rob Voss

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Hennepverwerking bij Hempflax in
Oude Pekela / Bart Mühl

IN DIT NUMMER:

Alex Brenninkmeijer

10

“Kijk, dat past mooi onder de pet”

Oost-Groningen

16

“Hoezo achtergebleven gebied?!”

65 blijft 65

20

“Doorwerken? Mot ich toch zelluf weite!”

EN VERDER...

- 4 Fotoreportage: op zondag naar school
- 6 Topsalarissen: daarom moet uw zorgpremie omhoog
- 22 Afghanistan: vrede dichterbij na verkiezingen?
- 23 Flexinspecties: “Hoe wisten ze nou dat we zouden komen?”
- 24 Porsche: grootheidswaanzin nekt sportwagen-icoon
- 26 LinksVoor: Meltem Okçu speelt Turkse en Koerdische volksmuziek

8 Nieuws 27 Gespot 28 Prikbord 29 Uitgelicht 30 Theo 31 Puzzel

Alle windrichtingen

Voor dit nummer zwierven we weer door het hele land. Verslaggeefster Maja Haanskorf trok naar het hoge noorden en portretteerde het prachtige Oost-Groningen. Jola van Dijk woonde in Utrecht de aftrap van de ROOD-flexinspecties bij en fotograaf Bart Mühl bracht de activiteiten van de Weekendschool in Amsterdam in beeld. Zelf deed ik verslag van een dagje uit de ‘65blijft65’-Zomertour, toen die naar Limburg kwam. Leuk om te zien trouwens, hoe SP-Kamerlid Fons Luijben, zelf de grens van 65 al gepasseerd, aan jonge meiden uitlegt waarom de AOW-leeftijd niet naar 67 verhoogd moet worden. Terwijl tegelijkertijd de 24-jarige Manja Smits, ook Kamerlid, een bejaard echtpaar te woord staat. Mooi is dat, als jong en oud elkaar vinden en ontdekken dat ze vaak dezelfde problemen hebben.

Ook ruimschoots aandacht voor het buitenland in dit nummer. Hoe moet het bijvoorbeeld verder in Afghanistan, na de dubieuze verkiezingen in dat land? En wat te denken van het ego-kapitalisme, dat de Duitse auto-industrie laat wankelen en ontelbare werknemers slapeloze nachten bezorgt? Het zijn allebei thema's waarvan de gevolgen voorsnog moeilijk in te schatten zijn. De Tribune houdt u op de hoogte. Kortom: nieuws uit stad en land, met jong en oud, uit alle windrichtingen.

Veel leesplezier!

Namens de redactie: Rob Janssen

Zondagskinderen

Leren voor je lol, dat gebeurt al meer dan tien jaar in Amsterdam Zuidoost. Elke zondag stroomt de IMC Weekendschool er vol met enthousiaste jongeren in de leeftijd van tien tot veertien. Ze volgen er workshops van vrijwilligers die over hun werk komen vertellen.

De school is een initiatief van psycholoog Heleen Terwijn, die in de jaren negentig onderzoek deed naar de toekomstperspectieven van kinderen uit de Bijlmer. Een van haar conclusies luidde dat veel kinderen een erg smal beeld van de arbeidsmarkt hadden; vaak konden ze niet meer dan drie verschillende beroepen opnoemen. Op de weekendschool leren ze dat er nog veel meer beroepsmogelijkheden zijn. Tijdens een driejarig programma komen ze met de meest uiteenlopende beroepsgroepen in aanraking. Inmiddels zijn er ook in andere steden IMC Weekendscholen geopend. Om deel te mogen nemen tellen niet de schoolcijfers, maar de motivatie van de jongeren. Fotograaf Bart Mühl volgde een groep van deze 'zondagskinderen' tijdens een workshop van het Forensisch Instituut. Ook ging hij mee met een uitstapje naar de rechtbank in Amsterdam, waar de jongeren mochten ervaren hoe het is om daar te werken als rechter, advocaat of agent.

Foto's Bart Mühl

Tekst Daniël de Jongh

Dáárom moet uw zorgpremie dus omhoog

Over de top!

Negen van de tien ziekenhuisbestuurders verdienen meer dan de minister-president; een op de tien zelfs meer dan 300.000 euro op jaarbasis. Daarnaast wordt menig hospitaalbobo ook vele tonnen aan bonussen en vertrekpremies achterna gesmeten, zo blijkt uit recent SP-onderzoek. De partij heeft nu een initiatiefwet ingediend.

Adembenemend zijn de bedragen: 600.618 euro had bijvoorbeeld het Zuid-Hollandse Albert Schweitzer ziekenhuis in 2008 over voor welgeteld één bestuurder. Deze geluksvogel ontving zowel een bonus van 41.576 euro als een ontslagvergoeding van 318.573 euro. Daar kon de bestuurder van de Arnhemse Alysis zorggroep niet tegenop: hij moest het doen met 536.293 euro, inclusief een ontslagvergoeding van 226.000 én een som van 115.511 euro voor drie maanden in 2009. Het feit dat deze laatste toch nog goed is voor 38.000 euro per maand, mag dan een schrale troost voor deze grootverdiener heten. Maar wat te denken van de 645.807 euro die een bestuurder van het Groningse Martini Ziekenhuis vorig jaar bij zijn vertrek meekreeg? Ruim vier ton van dat astronomische bedrag bestond nota bene uit ontslagvergoeding. Alsof dat allemaal nog niet genoeg is, werd er in een aantal ziekenhuizen ook nog eens kwistig met bonussen gestrooid: in totaal streken in de onderzochte ziekenhuizen of ziekenhuisgroepen 26 bestuurders voor meer dan een half miljoen euro aan bonussen op. Maar ook zonder bonussen en ontslagvergoedingen blijft het beeld ernstig. Reken je de uitgekeerde salarissen om naar een jaarsalaris (sommige bestuurders werkten namelijk maar enkele maanden), dan blijkt dat ruim driekwart van de ziekenhuis-top meer dan twee ton verdient. Zo gerekend is het Röpcke-Zweers Ziekenhuis in Hardenberg de bedenkelijke koploper: daar

werden zes maanden werk beloofd met 205.069 euro. Verrekend naar een jaarsalaris is dat 410.138 euro.

“Als het kabinet treuzelt, dan regelen we het zelf wel”

Het is slechts een kleine greep uit het rapport ‘Over de top – onderzoek naar de megasalarissen in het ziekenhuisbestuur’, dat de SP afgelopen zomer naar buiten bracht. Schokkende conclusie: negen van de tien ziekenhuisbestuurders verdienen meer dan de 181.000 euro van de minister-president en met bonussen en ontslagvergoedingen wordt gestrooid als waren het pepernoten. “Ik kom mensen tegen die verontwaardigd zeggen: ‘Oh, dáár gaat de verhoging van mijn zorgpremie naar toe’”, vertelt SP-Kamerlid Renske Leijten: “Hun woede is terecht; het gaat zeker ten laste van onze zorgpremies. Dit terwijl iedereen juist schreeuwt om maximering van de topsalarissen in de zorg.” Daarbij doelt Leijten onder meer op de Kamermeerderheid die de motie van Agnes Kant hieromtrent ondersteunde. Maar dat is al ruim drie jaar geleden. Waarom lukt het nog steeds niet om paal en perk te stellen aan de graaijerij? Leijten: “Het kabinet is op voorstel van de commissie-Dijkstal aan de slag gegaan, maar het wetsvoorstel komt pas volgend jaar. Wel weten we al dat zorgbestuurders volgens dat wetsvoorstel onder een code gaan vallen, die door de sector zelf gemaakt wordt. Zo’n code bestaat trouwens al langer en we zien telkens weer dat men zich er niks van aantrekt. Bovendien zou het gaan om een voorstel voor variabele beloning van 190.000 tot 240.000 euro. Ruim boven de Balkenendenorm en huizenhoog boven het niveau van het ministersalaris dat wij als SP als norm bepleiten. Kortom: het kabinet treuzelt en bovendien hebben we weinig vertrouwen in het komende wetsvoorstel. Daarom hebben we besloten om het zelf maar te gaan regelen.” De SP heeft een initiatiefwet ingediend, die behelst dat er bij de verlening van een zorgvergunning ook wordt gekeken naar het salaris van de bestuurders van de betreffende zorginstelling. Met andere woorden: geen vergunning om zorg te verlenen als het salaris hoger is dan dat van de minister. Ook interimers moeten onder die wettelijke norm gaan vallen. “Dit is blijkbaar de enige manier waarop een einde kan komen aan de buitensporige salarissen in de zorg”, aldus Renske Leijten.

De afkeer van de SP van topsalarissen in de publieke sector is niet bepaald nieuw. Vorig jaar stelde de partij de gigantische beloningen voor bestuurders in achtereenvolgens de thuiszorg, de gehandicaptenzorg en de zorgverzekeraars aan de kaak. Ook toen luidde de conclusie: veel te hoge salarissen. En ook hier was iedereen het over eens. Maar er gebeurde niets. Wordt Leijten onderhand niet moe en gefrustreerd van dat gehamer op die topsalarissen? “Nee. Het motiveert me juist extra. De roep om maximering van de topsalarissen wordt steeds luider en vroeg of laat zal de Kamer toch kleur moeten bekennen. Dat geeft hoop. Kern van de zaak is, dat het gewoon niet deugt dat aan de ene kant schaamteloos gegraaid wordt en aan de andere kant mensen steeds meer moeten gaan betalen. Het holt de solidariteit van ons zorgstelsel uit. Sterker nog: zorg is solidariteit. Onze zorg wordt dus regelrecht ondermijnd door die schandalige beloningen. Van het knokken daartegen zal ik nooit moe worden.”

Tekst Rob Janssen
Foto Govert de Roos

Zonder onderzoek geen recht van spreken

Deze maand wordt de zesde editie van de ZO-krant verspreid, in een oplage van bijna 1,5 miljoen. Tijdens de verspreiding, door leden van de partij, komen wij met veel mensen in contact: in buurten, op stations, op het werk. Die contacten stellen ons in staat om onderzoek te doen naar ‘de staat van het land’. In de gemeenteraden en in de Eerste en Tweede Kamer doen we daar ons voordeel mee.

Een volksvertegenwoordiger kan alleen maar het volk vertegenwoordigen als-ie daadwerkelijk onderzoek doet onder de mensen. Die onderzoeken leveren ons een schat aan informatie op, informatie die we systematiseren en omzetten in acties, buiten en binnen de raden en Kamers. Het rechtstreekse contact met mensen levert ons ook het netwerk aan informanten waar we regelmatig contact mee houden om dingen uit te zoeken en te controleren.

Critici zeggen: “De SP luistert te veel naar de straat, in plaats van zelf na te denken.” Dat is een misvatting. Wat we tot ons krijgen stimuleert ons denken juist, en inspireert ons. Nooit pikken we alleen maar iets op om het vervolgens zomaar ergens in te brengen. We wegen de informatie, brengen bronnen bij elkaar en overdenken het geheel om het in perspectief te kunnen doorgronden en om te zetten in analyses, standpunten, en eisen.

Voorbeelden? Mensen uit Den Haag die het oneens zijn met de grootschalige sloop van hun huizen en de SP vragen daar samen met hen iets aan te doen. Mensen uit Zeeland die contact opnemen met ons Milieu Alarm Team omdat het cadmium in de voormalige bierkratten van Heineken er een gevaar voor de omgeving betekenen. Mensen in veel plaatsen die aangeven dat er geen speelgelegenheid is voor hun kinderen en de partij vragen ervoor te zorgen dat die er wel komt. U begrijpt: er zijn nog veel meer voorbeelden te geven.

Momenteel is de partij bezig met grote onderzoeken in alle sectoren van de samenleving: onder politieagenten, verpleegkundigen, gebruikers van de AWBZ, binnenschippers, jeugdwerkers, en gevangenispersoneel. Het zijn onderzoeken waar duizenden betrokkenen aan deelnemen, en die daarom een goed beeld geven van wat er speelt.

Zonder die onderzoeken zouden we zijn als vissen op het droge. En zonder die onderzoeken zouden we ook – naar ons eigen oordeel – geen recht van spreken hebben.

Jan Marijnissen

CDA'er verheft politici boven plebs

“Het Kamerlidmaatschap is geen baan, maar een metier.” Dat stelt voormalig CDA-Kamerlid Ton de Kok in een open brief aan Nrc.next. Hij reageert hiermee op het wetsvoorstel van SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak om het wachtgeld voor ex-politici te versoberen. Het stoort De Kok dat hiermee gesuggereerd wordt dat het Kamerlidmaatschap “een gewone baan is, dat Kamerleden gewone burgers zijn.” De voorgestelde sollicitatieplicht is volgens de CDA'er een regelrechte “motie van wantrouwen” tegen politici, “mensen met verantwoordelijkheidsgevoel”. Bovendien valt het niet altijd mee voor ex-Kamerleden een baan te vinden, weet De Kok. Volgens SP-Kamerlid Manja Smits valt dat wel mee. “Om mij heen zie ik ex-ministers en –Kamerleden in de dikst betaalde advies- en toezichtfuncties rondlopen.” In een reactie in dezelfde krant schrijft ze: “Een volksvertegenwoordiger kan zijn taak alleen goed doen als hij hetzelfde wordt behandeld als iedere andere inwoner van Nederland.”

Foto Govert de Roos

Frans op reis

Dat het handig is om wat elementaire kennis van de taal van je vakantieoord te hebben, ondervond een Britse toeriste deze zomer in Frankrijk. Nietsvermoedend stapte ze vrijdagmiddags in het plaatsje

Korting-kaartje

beSPaartip treinkaartjes

Voor een retourtje Groningen-Den Haag moet je tegenwoordig 44 euro dokken. Maar als je een enkeltje koopt van Groningen naar Groningen-Noord via Den Haag ben je maar 34,20 kwijt. Terwijl de reis op hetzelfde neerkomt. Zo'n 'rondreis' kan op verschillende trajecten worden toegepast. Het is mogelijk omdat de NS de prijs van retourtjes heeft verhoogd, maar die van enkeltjes iets verlaagd. De, overigens volledige legale, truc om de tariefverhoging van de NS te omzeilen is aan het licht gebracht door de SP-afdeling Groningen. Voorzitter Sandra Beckerman: “De NS kan hier geen bezwaar tegen hebben; zij willen immers dat het retourkaartje verdwijnt. En zo af en toe willen we de NS best een beetje helpen natuurlijk.” De afgelopen tien jaar zijn de prijzen voor treinkaartjes met 36,6 procent gestegen, ruim boven het inflatiepercentage. “Dat terwijl reizen met het OV voor iedereen goed en betaalbaar zou moeten zijn.” De NS heeft aangekondigd de kaartautomaten aan te passen, zodat bijvoorbeeld enkeltjes van Maastricht naar Maastricht Randwyck via Groningen niet meer mogelijk zijn.

Foto Voochie / Flickr.com

Dannemarie het Hôtel de Ville binnen – niet wetende dat dit geen hotel is maar een stadhuis. Ze ging er even naar het toilet, met de bedoeling daarna in te checken. In de tussentijd werd het gebouw echter afgesloten, de werkdag was ten einde. Schreeuwen, met de lichten knippen, het mocht allemaal niet baten: noodgedwongen overnachtte de vrouw in het stadhuis. Op zaterdagochtend is ze door de burgemeester bevrijd nadat iemand een papier met de tekst ‘Je suis fermier ici’ (‘Ik ben hier sluiten’) voor het raam zag hangen.

Meer diepgang in discussie over Westerschelde

Vlamingen, Zeeuwen, politici en natuurorganisaties vliegen elkaar in de haren in het debat over de verdieping van de Westerschelde. Maar ze gaan voorbij aan een elementaire vraag, aldus SP-Kamerlid Hugo Polderman: is die verdieping wel nodig? Volgens de SP niet. “Nog niet zo lang geleden werd Antwerpen verblijd met de komst van 's werelds grootste containerschip. Hiermee is bewezen dat de Antwerpse haven wel degelijk door dit

soort oceaaneuzen kan worden aangedaan.” Tweemaal daags, met vloed, kunnen dus zelfs de grootste schepen ter wereld de haven bereiken. Polderman ziet meer in een verdere samenwerking tussen West-Europese havens als Hamburg, Rotterdam en Antwerpen. Dat kan ook de binnenvaart bevorderen. “Premier Balkenende doet er goed aan dit voorstel onder het genot van een Zeeuws mosselpannetje te bespreken met zijn Vlaamse collega Peeters.” Verdieping van de Westerschelde heeft bovendien nadelige gevolgen voor het milieu, ontpoldering is elders niet te compenseren.

Krokodillen-tranen TNT-bestuur

Een omzet van 2,5 miljard, een nettowinst van 81 miljoen euro en toch is het TNT-bestuur pessimistisch gestemd over de laatste kwartaalcijfers. De winst is namelijk wat gedaald. Door het toenemende e-mailverkeer wordt minder post verzonden, luidt de conclusie en daarom moet er – helaas, helaas – wel met de botte bijl gehakt worden, verzucht Peter Bakker, voorzitter van de Raad van Bestuur. “Onzin”, vindt SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen. “Uit onderzoek van het ministerie van Economische Zaken blijkt dat het postvolume helemaal niet zo snel daalt als TNT ons wil doen geloven. TNT wil de geesten rijp maken voor de ontslaggolf die het bedrijf wil doorvoeren.” De botte bijl van Bakker c.s. kan elf duizend werknemers het werk kosten. Volgens Gesthuizen zit het verloren marktaandeel bij

concurrenten als Sandd, die stukloon hanteren en arbeidsvoorwaarden aan de laars lappen. TNT doet daaraan mee met dochterbedrijf Netwerk VSP. "Nu probeert TNT de mensen bang te maken, zodat ze drastische bezuinigingen accepteren. De directie huilt krokodillentranen."

Foto RdK / Flickr.com

Thuiszorg krijgt rekening gepresenteerd

Toen Meavita vorig jaar bij de overheid aanklopte voor financiële steun, was er 22 miljoen euro nodig om de thuiszorggigant van de ondergang te redden. Staatssecretaris Bussemaker wees deze steunaanvraag af en Meavita ging failliet. "Door treuzelen en stoere politiek van de staatssecretaris kan de belastingbetaler straks opdraaien voor de extra kosten", aldus SP-Kamerlid Renske Leijten. "Onder het motto dat we wanbestuur niet moeten belonen heeft de staatssecretaris Meavita bewust failliet laten gaan en alles over laten nemen door een nieuwe stichting." Die heeft inmiddels een steunvraag gedaan voor 48 miljoen euro, ruim het dubbele van wat Meavita van de ondergang had kunnen redden. "De belastingbetaler, het personeel en de mensen die zorg nodig hebben plukken de wrange vruchten van deze stoerdoenerij." Daarnaast is er nog steeds grote onzekerheid voor het personeel en de mensen die zorg nodig hebben.

Brugwachter dankzij crisis

Eindelijk positief nieuws rondom de kredietcrisis. Brugwachter Dirk Smit uit het

Hatsjie

Geen kapje voor de mond

Nederlanders zijn niet overbezorgd over de Mexicaanse griep, blijkt uit een peiling van Maurice de Hond. Zo'n 86 procent neemt helemaal geen maatregelen en slechts 1 procent heeft een mondkapje aangeschaft. Bijna driekwart vermoedt dat het nieuwe H1N1-virus niet meer levens zal eisen dan de normale griep, al zijn deskundigen hier niet zo zeker van. Ruim de helft vindt dat de overheid de griepvrijheid voor iedereen moet betalen. De SP heeft minister Klink inmiddels opgeroepen de commerciële griepoli van het private Slotervaartziekenhuis te sluiten. "In het geval van een pandemie moet er landelijk beleid gevoerd kunnen worden en dan is het ongewenst en misschien zelfs gevaarlijk als een ziekenhuis blind een eigen koers vaart", aldus SP-Kamerlid Renske Leijten. Ze vindt dat de commercie de angst exploiteert. Deskundigen wijzen erop dat de kans op besmetting groter is wanneer mensen naar een poli rennen zonder eerst een huisarts te raadplegen. Het RIVM vindt dat de aangeboden sneltests niet betrouwbaar genoeg zijn.

Foto Erno Hannink / Flickr.com

Friese Dronrijp heeft er namelijk zijn baan door behouden. Aanvankelijk wilde de gemeente de brug automatiseren. Daar was een investering van 1,4 miljoen euro in elektronica mee gemoeid. "Volslagen belachelijk", vond de Friese SP-fractievoorzitter Ad van de Kolk. "Men gaat er tegenwoordig maar klakkeloos van uit dat automatiseren per definitie efficiënter en goedkoper is. Maar maak eerst het rekensommetje maar eens." Zijn fractie heeft dat gedaan en is tot de slotsom gekomen dat de investering voor Dronrijp pas na 32 jaar is terugverdiend.

Gelukkig heeft de provincie Friesland dat ook ingezien. Smit en zijn zes collega's werken overigens op contractbasis, maar zijn in ieder geval voorlopig verzekerd van een inkomen.

Extra geld voor extra studenten

Een ander gevolg van de economische crisis en de groeiende werkloosheid is dat jongeren steeds vaker kiezen om door te studeren. Universiteiten kunnen komend jaar op 25 procent meer

studenten rekenen, de toestroom op HBO's neemt naar verwachting met 18 procent toe. "Bijzondere omstandigheden vergen bijzondere maatregelen", vindt SP-Kamerlid Jasper van Dijk. "Niets doen betekent een studiejaar met overvolle collegezalen en een gebrekkige begeleiding." Hij roept minister Plasterk op snel extra geld uit te geven. De financiering wordt normaliter gebaseerd op het aantal studenten van twee jaar eerder. "In oktober weten we precies hoeveel extra studenten er zijn, dan kan Plasterk het budget daarop aanpassen. Uitstekend hoger onderwijs is van groot belang, zeker in tijden van crisis. De investering verdient zichzelf op termijn terug."

Zure aardbeien

De arbeidsinspectie noemt de situatie bij aardbeienkweker Van de Ven in Oostelbeers een 'exces'. FNV Bondgenoten spreekt van onmenselijke woon- en werkomstandigheden. De Poolse arbeidsters moeten flink betalen voor huisvesting in barakken en hebben al een maand hun loon (7,99 bruto per uur) niet ontvangen. Bovendien worden ze onder druk gezet met belachelijke boetes: 250 euro voor plassen onder werktijd en 100 euro voor praten. "De boekhouder was op vakantie", luidt het excuus van directeur Van de Ven voor de achterstallige betaling. Reden genoeg voor 75 werknemers om het werk neer te leggen. Van

de Ven spreekt van "stemmingmakerij" en doet het verhaal dat enkele wanhopige werknemers terug willen naar Polen af als "heimwee". De SP-werkgroep Oirschot/De Beerzen ondersteunt de staking en is woedend over de lakse opstelling van de gemeente. "Die zou zich meteen solidair moeten verklaren met de Poolse arbeidsters." Frans van Hoof heeft namens de werkgroep een brief gestuurd naar het college en de werkgroep heeft zich solidair verklaard met de arbeidsters. Als symbolisch gebaar zijn vijf boerenvlaaien aan de pluksters overhandigd.

Bewerking Vormgeving SP

Isaac mag blijven

Hij woont al acht jaar in Nederland en zou eigenlijk onder de generaal pardon-regeling moeten vallen. Toch woonde de Ghanese student Isaac Opuku in kamp Zeist in angst voor uitzetting. "Hij geeft al die onschuldig opgesloten mensen weer eens een gezicht en een naam", aldus Pieter Wout Duquesnoy van de SP-Zeist. Tijdens de maandelijkse wake bij het detentiecentrum waren in augustus veel vrienden van Isaac aanwezig. Samen met organisaties als Van Harte Pardon en plaatselijke kerkkraden stak de lokale SP-afdeling hem een hart onder de riem. Met succes: twee dagen later wordt bekendgemaakt dat Isaac een verblijfsvergunning heeft gekregen. "Actievoeren tegen onrecht heeft dus wel degelijk succes", aldus Duquesnoy. "Dat Isaac mag blijven is mooi, maar voor vele anderen verandert er helaas nog niets. Daarom blijven we de wake ondersteunen en moedigen we andere politieke partijen aan zich bij ons aan te sluiten."

Jan Klaassen, achter je!

Poppenkast

Een stuk ongebruikt maar openbaar groen bleek een onweersaanbare buit voor enkele huiseigenaren uit Raalte-Noord. Ze trokken hun tuinen door en lijfden zo de publieke groenstrook in. De plaatselijke SP heeft in de gemeente een einde gemaakt aan deze vorm van landjepik. Op initiatief van raadslid Harry van Kampen is dat op ludieke wijze gevierd met een poppenkastvoorstelling. Dit tot groot enthousiasme van tientallen kinderen uit de omgeving. "Kinderen waren heel verbaasd dat ze hier mochten spelen. Ze werden altijd weggejaagd", aldus bestuurslid Joke Kleijn. Niet iedereen kon de actie waarderen. Op het moment dat de voorstelling van poppentheater Harlekijn begon, ging een buurman met een elektrische zaag aan het werk. Toch hebben zo'n zeventig Raaltenaren – jong en oud – genoten van de poppenkast.

Foto Bram de Krosse

Verstandelijk gehandicapten moeten gehoord worden

Het mogelijke seksueel misbruik van een 11-jarige verstandelijk gehandicapt meisje in Gelderland lijkt ongestraft te blijven. De politie weigert volgens de moeder van het meisje de aangifte te onderzoeken omdat het meisje een IQ heeft van onder de 60. "Als dit bericht klopt zou dat betekenen dat misbruik van verstandelijk gehandicapten niet onderzocht wordt en daarmee onbestraft

blijft", aldus SP-Kamerlid Renske Leijten. "Zij zijn daarmee als het ware vogelvrij verklaard." Leijten wijst er op dat het kabinet de 'verhoorpoools' van externe deskundigen heeft afgeschaft. "Hierin zaten orthopedagogen en psychologen, die deskundig zijn in het horen van mensen met een verstandelijke handicap." De SP roept justitieminister Hirsch Ballin op de verhoorpoools weer in te voeren. "Dit is in het belang van de waarheidsvinding en gerechtigheid en zeker in het belang van mensen met een verstandelijke handicap."

Niet zo heerlijk helder, Heineken

Het gebruik van cadmium in bierkratten is al eind jaren tachtig verboden. Destijds zijn grote hoeveelheden van deze kratjes tot korrels vermalen maar, zo blijkt, nooit verwerkt. Het SP Milieu Alarm Team heeft, na een tip van omwonenden, ontdekt dat er in de haven van Vlissingen grote hoeveelheden van die cadmium-korrels opgeslagen liggen. "De kratten zijn niet voor niets verboden", benadrukt SP-Kamerlid Paulus Jansen. "Het plastic met cadmium is een gevaar voor de volksgezondheid. Het moet snel worden opgeruimd." Het gaat om een metershoge berg van giftig plastic ter grootte van een voetbalveld. Ook elders in het land zouden tonnen giftig plastic liggen opgeslagen, omdat het in 2005 aangewezen verwerkingsbedrijf failliet is gegaan. "Inmiddels zijn we vier jaar verder en zegt Heineken dat het nog geen nieuwe verwerker gevonden heeft. Minister Cramer moet dus de zweep laten knallen en Heineken haast laten maken."

Foto Năystin / sxc.hu

Scientology

Bent u ooit weleens nieuwsgierig naar binnen gewandeld bij een kantoor van de Scientologykerk? Of heeft u wel eens een boek van L. Ron Hubbard gekocht? Dan bestaat de kans dat er een dossier van u is aangemaakt. Uit een reportage van onderzoeksjournaliste Stella Braam in Revu blijkt dat Scientology over zo'n 60 duizend dossiers beschikt.

“Dat strekt verder dan een onschuldig adressenbestand”, aldus SP-Tweede Kamerlid Arda Gerkens. De dossiers worden regelmatig bijgewerkt en bevatten gevoelige medische gegevens, verslagen van de aan Scientology gelieerde afkickkliniek Narconon en zelfs vertrouwelijke brieven. Er is geen recht op inzage. “De Scientologykerk overtreedt de wet aan alle kanten en moet daar zo snel mogelijk mee stoppen.” Het College bescherming persoonsgegevens is door Braam op de hoogte gesteld, maar weigert op te treden. Gerkens heeft hier in Kamervragen opheldering over gevraagd.

Steun voor lers Nee

Op 2 oktober kunnen de lerse kiezers zich voor de tweede maal in een referendum uitspreken over het ‘Verdrag van Lissabon’ – de opvolger van de in Frankrijk en Nederland weggestemde Europese Grondwet. Bij het referendum vorig jaar zei een ruime meerderheid van de lerse kiezers ‘nee’, maar daar werd in Europa geen genoeg mee genomen. Nu moeten de kiezers nog een keer naar de stembus om zich uit te spreken over het verdrag waar geen letter aan veranderd is. Wel zijn een aantal vage toezeggingen gedaan en de spelregels van het referendum veranderd om de leren over de streep te trekken. In alle andere EU-landen kon voorkomen worden dat het verdrag in een referendum aan de bevolking wordt voorgelegd. Het lerse referendum is de enige en laatste mogelijkheid om invoering van het verdrag tegen te houden. Daarom is het Comité Ander Europa als steunactie voor het lerse Nee een petitie gestart op www.steuniersnee.nl.

Slopen? Bezopen!

SP-Hengelo voor sloopstop

De SP in Hengelo wil dat het college een sloopstop afkondigt. Woningcorporatie Welbions gooit honderden betaalbare woningen tegen de vlakte, maar bouwt niets daarvoor in de plaats. De spreekwoordelijke druppel is de aangekondigde sloop van 74 sociale huurwoningen in Klein Driene. “Men woont met plezier in deze woningen, maar zou graag willen dat de woning wordt opgeknapt”, aldus SP-fractielid Vincent Mulder. “Dat kan prima met dit soort etage- en eengezinswoningen.” In Hengelo staan ruim 14.500 woningzoekenden ingeschreven.

Foto Jouste / Flickr.com

Speciaal onderwijs voor zorgleerlingen

Leerlingen met een beperkende handicap moeten zoveel mogelijk in het reguliere onderwijs meedraaien. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar in de praktijk krijgen ‘zorgleerlingen’ niet de aandacht die ze verdienen. Staatssecretaris Dijkzma (Onderwijs) wil snoeien in het speciaal onderwijs en zo leerlingen met een beperkende handicap noodgedwongen laten meedraaien in het ‘gewone’ onderwijs. Geen goed idee, vindt 60 procent van de 3300 leerkrachten die deel hebben genomen aan een onderzoek van de SP. Drie op de vier leraren denkt dat zij zorgleerlingen geen onderwijs van goede kwaliteit kunnen

bieden, omdat ze nu al kampen met grote klassen en weinig persoonlijk aandacht kunnen bieden. Volgens SP-Kamerlid Manja Smits is dit het belangrijkste bezwaar tegen de plannen van Dijkzma voor ‘passend onderwijs’. “De kinderen zullen de dupe worden van de vernieuwingsdrift van Dijkzma. Leraren zien dit aankomen en zij zijn de experts waarnaar geluisterd moet worden.” Smits wil dat het speciaal onderwijs juist wordt versterkt.

Kedeng, kedeng

Bij ProRail regent het klachten vanwege de hogesnelheidslijn. De afgelopen weken zijn er bij de spoorbeheerder 1600 klachten binnen gekomen.

Jeroen van den Berg uit Bergschenhoek woont op 250 meter van het traject. “Ik raak er niet aan gewend. Elke keer als de trein langskomt, vloek ik hard”, zegt hij in de Volkskrant. Een andere omwonende beschrijft het geluid: “alsof er een bak grind om de hoek van de straat wordt uitgestort, en dat twee minuten lang.” Vanaf september laat NS Hispeed op werkdagen elk uur een trein russen Amsterdam en Rotterdam voorbij razen. De planning is dat er in 2012 gemiddeld elke tien minuten treinen met 300 kilometer per uur voorbij komen. De NS schuift in de krant de verantwoordelijkheid af. “Het is natuurlijk erg vervelend als je product overlast veroorzaakt. Wij zijn echter slechts de huurder van railcapaciteit. Het is aan de overheid om passende maatregelen te nemen, indien dat noodzakelijk is.”

Kalfsvlees-reclame van belastinggeld

Maar liefst 2,8 miljoen euro heeft het ministerie van Landbouw betaald aan de branche-organisatie van de vleessector om een reclame-spotje te maken. Eenzelfde bedrag werd ervoor neergelegd door de Europese Unie. In het spotje wordt door Rob de Geus, bekend van De Smaakpolitie, kalfsvlees aangeprezen. SP-Tweede Kamerlid Krista van Velzen heeft hierover om opheldering gevraagd. Van Velzen: “Reclame maken mag, maar doe dat niet met ons belastinggeld.” Eerder stelde de SP ook al de miljoenenbijdrage van EU-subsidies aan de promotie van kip en bloemen aan de kaak.

Nationale ombudsman Alex Brenninkmeijer

“De burger is een nummer geworden”

“Ik ben geen geharnast jurist”, zegt Nationale ombudsman Alex Brenninkmeijer. Liever dan zich blind te staren op de letter van de wet, houdt Brenninkmeijer zich bezig met de gevolgen van het recht voor individuele mensen. De persoonlijke noot, in een ambtelijke wereld die soms erg veel weg heeft van het verzameld werk van Kafka.

Wie een conflict heeft met een overheidsinstantie en daar met de betrokken ambtenaren niet uit komt, kan een klacht indienen bij het kantoor van Alex Brenninkmeijer (58). In 2005 heeft de Tweede Kamer hem benoemd tot Nationale ombudsman. Hij onderzoekt of de overheid correct gehandeld heeft, bemiddelt en brengt misstanden onder de aandacht van politiek en media. Voorheen was hij onder meer werkzaam als rechter en hoogleraar staatsrecht in Leiden. “Als ombudsman krijg ik de kans om op een wat informelere manier om te gaan met problemen waar burgers tegenaan lopen, dan toen ik nog rechter was. Het gaat niet primair om hoe een zaak juridisch in elkaar zit, maar om gevolgen van overheidshandelen voor mensen. Ik ben niet alleen iemand die het heel interessant vindt het juridische vak te bestuderen, ik voel vooral een grote betrokkenheid bij de individuele mens. Bemiddeling als conflictoplossing in plaats van de gang naar de rechter wint steeds meer terrein”, zegt Brenninkmeijer. “De onafhankelijkheid van de functie spreekt me ook erg aan. De ombudsman kan zich vrij over allerlei zaken uitspreken. Als rechter heb ik weleens visies verwoord die haaks stonden op de gangbare opvattingen, en dat werd niet altijd gewaardeerd. Ik was heel kritisch over de ontwikkeling van de bestuursrechtspraak. De Algemene wet bestuursrecht (de Abw, die onder meer de regels voor de verhouding tussen

overheid en burgers bevat –red.) heeft allerlei procedurestappen in juridische regels vastgelegd die nauwelijks ruimte voor souplesse bieden, en is zo volledig vast komen te zitten. Als er iets misgaat is het heel moeilijk dat in goede banen te leiden. Mensen raken als het ware gevangen in de Abw-bureaucratie.”

Is de Nederlandse burger tevreden over de overheid?

“Naarmate de punten waarop de burger met de overheid te maken heeft concreter zijn, is hij tevredener. Veel dingen zijn heel goed geregeld in Nederland: straatverlichting, vuilophaaldienst. Mensen denken er al niet eens meer over na, zo vanzelfsprekend is dat. Als je burgers echter vragen stelt over zaken die meer op afstand staan – zoals: wat vind je van het functioneren van ‘Den Haag’ – worden antwoorden veel minder positief. Dat is te abstract en te veraf. Bovendien doet de rijksoverheid het minder goed dan gemeenten. Ik vind wel dat de verhouding tussen overheid en burger verruwt. De overheid heeft onvoldoende oog voor de mens, voor het menselijke. De burger is een burger-‘service’-nummer geworden, waarbij ik het woord service expres tussen aanhalingstekens zet. Aan de andere kant zie je dat de burger zich steeds minder verbonden voelt met de overheid en minder geduld heeft. Mijn dringend advies is dan ook: zoek de burger

op. Het heeft een geweldig positieve uitwerking als de overheid persoonlijk contact opneemt wanneer er iets niet goed gaat. Gewoon even de mensen bellen. Bij het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen, het UWV, is hierdoor het aantal juridische zaken met wel veertig tot zestig procent gedaald.”

Is dat alles?

“Het probleem moet natuurlijk naar behoren opgelost worden, maar door een telefoontje krijgt de overheid een gezicht of een stem en dat waarderen mensen. Als je een boze brief schrijft aan de gemeente en iemand neemt de moeite om even te bellen, dan is de angel er vaak al uit. Gehoord worden en serieus genomen worden zijn heel menselijke behoeften. Kijk, de overheid mag van alles automatiseren, de standaardbrieven mogen wat mij betreft best door een computer gegenereerd worden, maar op het moment dat er iets fout loopt moet daar persoonlijke aandacht aan besteed worden. Dat dwingt overheidsinstellingen ook om over hun eigen muurtje te kijken en te zien dat een probleem bijvoorbeeld bij het UWV, maar ook bij de Belastingdienst speelt.”

Ik zie in uw boekenkast het verzameld werk van Franz Kafka staan. Vakliteratuur?

“Kafka is een merksnaam geworden voor de anonimiteit. En voor de overheid als

**"Zorg en markt
vind ik niet
goed bij elkaar
passen"**

onzichtbare, onkenbare en ongrijpbare macht die over de belangen van de burger beslist, waardoor de burger heel zwaar in de problemen komt.

Je ziet dat Kafka zelf daar ook een aandeel in heeft. Het zijn voor een belangrijk deel zijn eigen hersenspinsels en hij wordt letterlijk gek van de overheid. Dat zie ik zelf ook vaak. Mensen krijgen een grote achterdocht. Meestal onterecht, de overheid is vrijwel nooit kwaadwillend. Wel onwetend, onachtzaam en onverschillig. Als je ze samen aan tafel zet, ziet de burger dat de overheid wel betrokken is en idealen heeft en dat is heel waardevol.

Ik ontmoette eens een dame die hier in Den Haag veel en vaak demonstreert. Toen ik haar voor het eerst op straat zag, trof me haar outfit. Ze had een ludiek uniform aan en een snor opgeplakt. Ik zag in eerste instantie niet eens dat het een vrouw was. Het bleek dat ze bij mij een zaak had lopen. Ze was opgepakt omdat ze zich schuldig zou hebben gemaakt aan vermomming tijdens een internationale conferentie. Dat is natuurlijk flauwekul. De rechter was al van mening dat er geen sprake was van vermomming; maar dat oppakken klopte natuurlijk ook niet. Is dat kwaadwilligheid van de politie? Ik zou eerder zeggen geweldige domheid. Dat de overheid niet begrijpt dat zo'n mevrouw, op haar manier, ludiek aan het demonstreren is en dat daar ook ruimte voor moet zijn.

Er ontstaan wel vaker rare problemen rondom demonstraties. Daarom hebben we een demonstratiekaartje gemaakt, waarop de spelregels voor betogingen staan. Dat kunnen demonstrant en agent aan elkaar laten zien om conflicten te voorkomen. Kijk, het past heel mooi in een portemonnee. Of onder de pet van de agent."

Spelen politieke ambities van bewindspersonen een grote rol bij het functioneren van overheidsinstellingen?

"Jazeker. Een minister kan heel trots zijn een bepaalde wet door het parlement te hebben gekregen en de champagne ontkurken, maar dan begint het pas. Voor de uitvoering is te weinig aandacht en dat leidt tot moeilijkheden. Dat merken we onder meer bij de overgang van de huursubsidieregeling naar het huurtoeslagenstelsel. Die moest door de Belastingdienst worden uitgevoerd

en trad al in werking voor de systemen er klaar voor waren. Als systemen niet op orde zijn, kan dat heel nare gevolgen hebben. Bijvoorbeeld voor een oude mevrouw wier man was overleden. Dat had ze keurig doorgegeven, maar nog een tijdlang werd ze benaderd alsof ze nog met hem getrouwd was – omdat de Belastingdienst dat niet in het systeem kon invoeren. Dat is natuurlijk ontzettend pijnlijk. Als er even meer tijd was uitgetrokken voor een zorgvuldige invoering van veranderingen, zou dit niet nodig zijn geweest.

Nog een voorbeeld: het UWV. Dat is een bijzonder moeilijk geval, wat al een aantal jaren hoog scoort op de klachtenranglijst. De organisatie is indertijd ontstaan uit fusies van een aantal verschillende instanties, wat grote IT-problemen met zich meebracht. Zo behandelde ik de zaak van een vrouw die met zwangerschapsverlof was gegaan en daarom een uitkering kreeg van het UWV. Zij kreeg vervolgens een miskraam. Heel triest, natuurlijk. Het UWV bleef haar maar als zwangere benaderen en aanschrijven. Dat was natuurlijk ontzettend pijnlijk. Ook toen het UWV had onderkend dat er een fout was gemaakt, bleef het doorgaan omdat hun systemen het bericht 'einde zwangerschap wegens miskraam' niet konden verwerken. Op zo'n moment zie je een heel harde confrontatie tussen het menselijke drama en een geautomatiseerd systeem waarin voor dat drama geen ruimte is. Tegenover de IT-moeilijkheden staan wel weer investeringen in klantencontact bij het UWV. Daar worden medewerkers op getraind. In het UWV-gebouw heeft de directie tijdelijk 'De Buitenwereld' gecreëerd: een ruimte waar medewerkers via simulaties ervaren hoe vervelend het is om met een bureaucratie te maken te hebben. Dat leidde tot een afname van het aantal klachten."

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is ook een instelling die op veel kritiek kan rekenen.

"Bij de IND was er iets anders aan de hand. Ten tijde van minister Verdonk was er sprake van een uitermate negatieve politieke stroming ten aanzien van vreemdelingen. Toen heb ik gezegd: je kunt niet je politieke visie op vreemdelingen, en het restrictieve beleid dat de minister voorstaat, vertalen in het slecht behandelen van vreemdelingen. Dat was een fundamentele fout. Het gaat nu zeker

beter bij de IND. Na een tijdlang slecht te hebben gescoord in mijn jaarverslagen en door een negatief rapport van de Algemene Rekenkamer is men zich af gaan vragen: 'Voor wie doen we ons werk eigenlijk?' Nou, voor de mensen die een vergunning aanvragen natuurlijk. Toen dat duidelijk werd, is het aantal klachten verminderd."

Zo simpel?

"De wisseling van bewindsvrouw speelt zeker ook een rol. In de uitvoering van het beleid van mevrouw Albayrak kan ik me beter vinden. Over haar politieke keuze voor een streng vreemdelingenbeleid ga ik natuurlijk niet. Maar ik vind wel dat mensen op een goede manier behandeld moeten worden, niet te lang moeten wachten en op een goede manier te woord moeten worden gestaan. Dat gaat onder Albayrak veel beter."

U zei eerder dat gemeenten het beter doen dan de rijksoverheid. De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de WMO, pakt toch niet overal even goed uit.

"Met name in de thuiszorg is op veel plaatsen heel erg veel misgegaan. Dat zat hem in de wijze van aanbesteden: tegen de laagst mogelijke prijs. De veranderende rol van mensen die in de thuiszorg werken is zeer schadelijk geweest: eerst waren ze in loondienst en vervolgens zijn ze gedwongen als zelfstandige te gaan werken. Nu de economie in crisis is, zie je wat daarvan de consequenties zijn. Afgezien daarvan zijn veel mensen die vol overgave in de zorg werken weggejaagd uit het systeem, vanwege de manier waarop gemeenten en zorginstellingen met hen zijn omgegaan. Het gaat nu om minuten afstoffen, seconden pillen geven. Dat is een respectloze manier om met het onderwerp thuiszorg om te gaan. Dat heeft zowel de thuiszorgwerker als de cliënt heel veel pijn gedaan."

Is dat een probleem van de uitvoering of van de WMO zelf?

"Overdragen van de zorg aan gemeenten vind ik niet bezwaarlijk, dit type taak kan eigenlijk beter op lokaal niveau geregeld worden. Wat de WMO nekt is de marktwerking. Zorg en markt vind ik niet goed bij elkaar passen. Het werd ook heel bureaucratisch aangepakt. Bij zorg moet je je afvragen waar maatschappelijk gezien

"De overheid is niet kwaadwillend; wel onwetend, onachtzaam en onverschillig"

de belangrijkste waarde zit. Dat is natuurlijk de relatie tussen degene die de zorg nodig heeft en degene die hem geeft. Dat is niet in geld of factureerbare minuten uit te drukken. Die meerwaarde is verdwenen bij de WMO."

Controle op een deugdelijke uitvoering van wetgeving is ook een taak van de politiek. Kwijt die zich voldoende van haar waakhondtaak?

"Nee. Een groot probleem blijft altijd het regeerakkoord en de steun van regeringspartijen voor het beleid, waardoor de kritische rol van het parlement veel beperkter is dan hij zou moeten zijn. De rol van de oppositie is heel belangrijk, maar ook heel ondankbaar. De stemverhoudingen zijn zodanig dat de parlementaire meerderheid de andere kant opgaat. Hierdoor is een negatief beeld ontstaan van de werking van de politiek. Het

aanzien van parlementariërs in de samenleving is heel laag in vergelijking met, laten we zeggen, een huisarts. Scheiding van de machten, de trias politica, is in de praktijk een duus politica geworden: de wetgevende en uitvoerende macht zijn ineengeschoven. Dat is niet goed voor de werking van de democratie. Het legt meer druk op de rechter, wiens rol ook nog eens op de korrel wordt genomen. Met een pleidooi voor minimumstraffen beperkt men de vrijheid van de rechter en vergroot men op een heel ruwe manier zijn politieke invloed. Dat is zeer schadelijk voor de checks-and-balances van het democratisch systeem."

Wat zijn onderwerpen die buiten uw terrein vallen waar u wel iets over zou willen zeggen?

"Over een aantal belangrijke onderwerpen als zorg, huur, jeugd en onderwijs heb ik niets of maar ten dele iets te zeggen. Dat

komt omdat belangrijke delen geprivatiseerd zijn. Ik ga alleen over overheidsinstellingen. In het buitenland kunnen mijn collega's ook klachten over bijvoorbeeld de energiesector behandelen. De burger beschouwt energie wel degelijk als een verantwoordelijkheid van de overheid. Ik zou daar wel iets mee moeten kunnen doen. In het bijzonder gezien het feit dat bij organisaties waar de ombudsman zich mee bemoeit, de interne klachtenregelingen zich positief ontwikkelen.

In de private sector is het klachtenrecht van heel wisselende kwaliteit en daar komen ze mee weg. Er is daar geen extern klachtrecht dat als luis in de pels fungeert. Ook daarom zou ik me graag met huurzaken en energiebedrijven bezighouden."

Tekst Christine de Vos
Foto's Suzanne van de Kerk

Oost-Groningen

Groeten uit het nieuwe Oldambt

De gemeenteraadsverkiezingen komen eraan. De meeste Nederlanders mogen in maart 2010 naar de stembus, maar op enkele plaatsen is het in november al zover. Zoals in de 'nieuwe' gemeente Oldambt in Oost-Groningen, ooit de Graanrepubliek van Nederland, nu thuishaven voor de omstreden Blauwe Stad.

Een reportage over Oost-Groningen. Om preciezer te zijn over het Oldambt. De atlas moet er aan te pas komen om het gebied te lokaliseren. Prachtige namen prikkelen de fantasie, zoals Hongerige Wolf en Finsterwolde. Een belletje begint te rinkelen: is dit niet het gebied waar Domela Nieuwenhuis de revolutie predikte en waar de communisten grote aanhang verwierven? De landarbeiders in hun povere onderkomens kwamen hier in verzet tegen de grote

herenboeren, die in de negentiende eeuw enorme rijkdommen vergaarden met de verbouw van graan.

Met die rijkdom is het in de voormalige 'Graanrepubliek van Nederland' gedaan. De laatste decennia kreeg de landbouw het zwaar te verduren, waardoor veel werkgelegenheid verdween. De regio draagt het stempel van 'achtergebleven', van een streek waar niets gebeurt, waar de mensen wegtrekken en waar geen toekomst is. Toch

bestaat hier ook zoets als de Blauwe Stad, een immens project voor wonen, werken en recreatie. En zijn er innovatieve ondernemers, grotere en kleinere, die barsten van de ideeën en overlopen van enthousiasme voor 'hun Oldambt'. Zij reppen niet van achterstand, maar van kansen en mogelijkheden.

Ook de SP gaat de uitdaging aan om het Oldambt vooruit te brengen. "We moeten gebruik maken van de sterke kanten van de regio en de bevolkingskrimp niet als een soort natuurgegeven zien", meent Rikus Brader, voorzitter van de SP-afdeling in Oldambt. "Dat zullen we ook duidelijk maken in de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen die op 18 november plaatsvinden." Op 1 januari 2010 fuseren 'grote stad' Winschoten, Scheemda en

Reiderland namelijk tot de nieuwe gemeente Oldambt.

Tarwe, suikerbiet, aardappel en hennep

In Oude Pekela zetelt HempFlax, een bedrijf dat zich toelegt op de verwerking van hennep en vlas. Adjunct-directeur Mark Reinders wil liever vandaag dan morgen van deze locatie een *fiber valley* maken, een kenniscentrum voor de ontwikkeling en productie van natuurvezels. Te beginnen met hennep en vlas, maar ook brandnetels en welke vezels ook maar geschikt zijn voor een duurzame productie en toepassing. “Ik sta open voor alle mogelijkheden”, zegt Reinders. Sinds mei 2008 is de zoon van een Groningse akkerbouwer werkzaam als adjunct. “Na mijn studie landbouwkunde en bedrijfskunde had ik voor het grote geld kunnen gaan in de consultancy, maar hier liggen mijn wortels en ik wil dit gebied tot ontwikkeling brengen en de landbouw een nieuwe kans bieden”, vertelt hij. Daartoe ziet hij veel mogelijkheden. “De grond is hier goed voor de teelt van vezelproducten, zoals hennep, en landbouwers zijn op zoek naar nieuwe producten. Hennep is het ‘vierde gewas’, naast de traditionele gewassen tarwe, suikerbiet en aardappel. Die leveren steeds minder op.”

Over hennep bestaan nog weleens misverstanden. Het wordt gezien als een softdrug. “Wiet en hennep verhouden zich als bier tot alcoholvrij bier”, zegt Reinders. “Je zou zo’n achtduizend kilo hennep moeten roken om stoned te worden.” Hij is ervan overtuigd dat hennep weliswaar de wereld niet kan redden, maar dat het wel een van de oplossingen is. “Het gewas is een bron voor hout en vezel, die kunnen worden gebruikt voor duurzame industriële toepassingen. Een van de eindproducten is isolatiemateriaal. De productie ervan vergt minder energie dan die van glasvezel, en hennep haalt zelfs CO₂ uit de lucht terwijl glasvezel juist CO₂ uitstoot. Ook in de toepassing presteert hennep beter: een goede opname en afgifte van vocht zorgen voor een beter klimaat in huis. De prijs van hennepvezel ligt met een hoge energieprijzen lager dan die van glasvezel.” Reinders hoopt dan ook op steun van de lokale politiek. “Die moet achter ons staan. Met meer kapitaal kunnen we nieuwe producten ontwikkelen, zoals het vervaardigen van kledingtextiel uit hennep.” Met lichte

jaloerie kijkt hij naar Duitsland, even verderop. “De overheid daar geeft subsidies op het gebruik van hennep als isolatiemateriaal. Dat zou hier ook moeten. Want de consument wil wel duurzame producten, maar zonder er meer voor te betalen.” Op het moment telen negentig landbouwers hennep voor HempFlax, samen goed voor achthonderd hectare. Iedere hectare levert achthonderd euro winst op. De teelt is niet arbeidsintensief en chemische bestrijdingsmiddelen zijn niet nodig. “Het gewas groeit in honderd dagen tot een hoogte van vier meter, waardoor onkruid geen kans krijgt.” De boeren hebben een teeltcontract, waarbij ze zich verplichten de grond te ploegen, organisch te bemesten en de hennep in te zaaien met zaaigoed van HempFlax. “De teelt van hennep gaat meestal mee in het roulatiesysteem van verbouw en vervangt dan de teelt van tarwe”, legt Reinders uit. “Voor de oogst, die plaatsvindt van begin augustus tot eind september, hebben onze mensen op de werkvloer speciale machines ontwikkeld. De teler heeft er geen omkijken naar, want wij zorgen voor het maaien, het keren van de oogst en het persen van het stro voor transport naar de opslag in onze fabriek. Hiervoor huren we van een agrarisch loonbedrijf zo’n dertig man als uitzendkracht in.”

Verder kijken dan de dorpsgrens

Koning & Drenth is een goedlopend internationaal transportbedrijf, dat actief is in de Benelux, Duitsland en Engeland. Waarom zit dat in Beerta, midden in het Oldambt, waar niets te doen is? Directeur

Gerrit van Staalduinen lacht eens. “Dit is een familiebedrijf, dat is opgericht in de jaren vijftig. Ik ben de eerste mededirecteur die niet tot de familie hoort. Het bedrijf startte als brandstofhandelaar, in turf en gas. Daarna kwam het vervoer van agrarische producten: suikerbieten, aardappelen en tarwe. Begin jaren tachtig kwam hier een grasdrogerij. Daarvoor haalden we kolen uit Amsterdam, dat was goedkoper dan het gebruik van gas. Toen kwam de potgrond, daar zijn we groot mee geworden. Die halen we in Duitsland, net over de grens, en brengen we naar de glastuinbouw in het Westland.” Het bedrijf is gespecialiseerd in het zogenaamde ‘los stort vervoer’, producten die niet zijn ‘ingepakt’. De agrarische producten beslaan nog maar 10 procent van alle vervoer. “Voor dit deel is het van belang om in de regio te zitten. Zo rijden we tijdens de suikerbietenoogst, tussen september en januari, non-stop met zes vrachtwagens van de boeren naar de fabriek in Groningen.”

Voor het internationale transport maakt het volgens Van Staalduinen niet uit waar je zit. Het vervoer van potgrond en afval, zoals oud papier, maakt 90 procent uit van de bedrijvigheid. “Maar hier liggen onze wortels, het kantoorpersoneel en de meeste chauffeurs komen uit de regio.” Zijn grootste zorg is dat de industrie in de regio dreigt te verdwijnen. “Met de soda- en de kartonfabrieken gaat het niet goed. Nu rijden we voor een gipsfabriek in Delfzijl, die moet dan wel blijven bestaan.” Samen met de gemeente en het UWV is Koning & Drenth actief geweest met het opleiden van chauffeurs. Toch bleek het niet eenvoudig

V.l.n.r.: Gerard Strikker (SP-Scheemda), Ralph Steenbergen en Rikus Brader

Personeel van transportbedrijf Koning & Drenth

deze mensen in dienst te nemen. Van Staalduinen: “Oost-Groningers spelen nogal eens de slachtofferrol, het moet ze worden gebracht. Het zijn hier relatief kleine gemeenschappen, waar soms niet verder wordt gekeken dan de dorpsgrens.” Een van de monteurs, die al zestien jaar in dienst is, zegt niet te weten wat hij zou doen als het bedrijf ging verhuizen: “Dit bevalt me prima, werk naast de deur.”

Wereldbazar en Amsterdamse toestanden

Een Nederlands-Turks paar is al jaren bezig om in Bad Nieuweschans een wereldbazar van de grond te krijgen. Samen met Beerta en Finsterwolde vormt de plaats de gemeente Reiderland. Die valt de eer te beurt de armste gemeente van Nederland te zijn. Volgens onderzoek van het Verweij Joncker Instituut vertonen kinderen hier dezelfde graad van achterstand in gezondheid en kennis als in Amsterdam, waarmee ze landelijk onderaan de lijst bungelen. Van de 7000 inwoners is rond de 18 procent werkloos. Volgens initiatiefnemer Petra van Gaanderen is hun project een uitstekende manier om de werkgelegenheid en de economische infrastructuur van de regio te versterken. “Ons project is in feite een visie op de ontwikkeling van Oost-Groningen. Maar tot nu toe hebben het college van Reiderland en Gedeputeerde Staten van de provincie ons getraineed, anders kan ik het niet noemen.” De SP

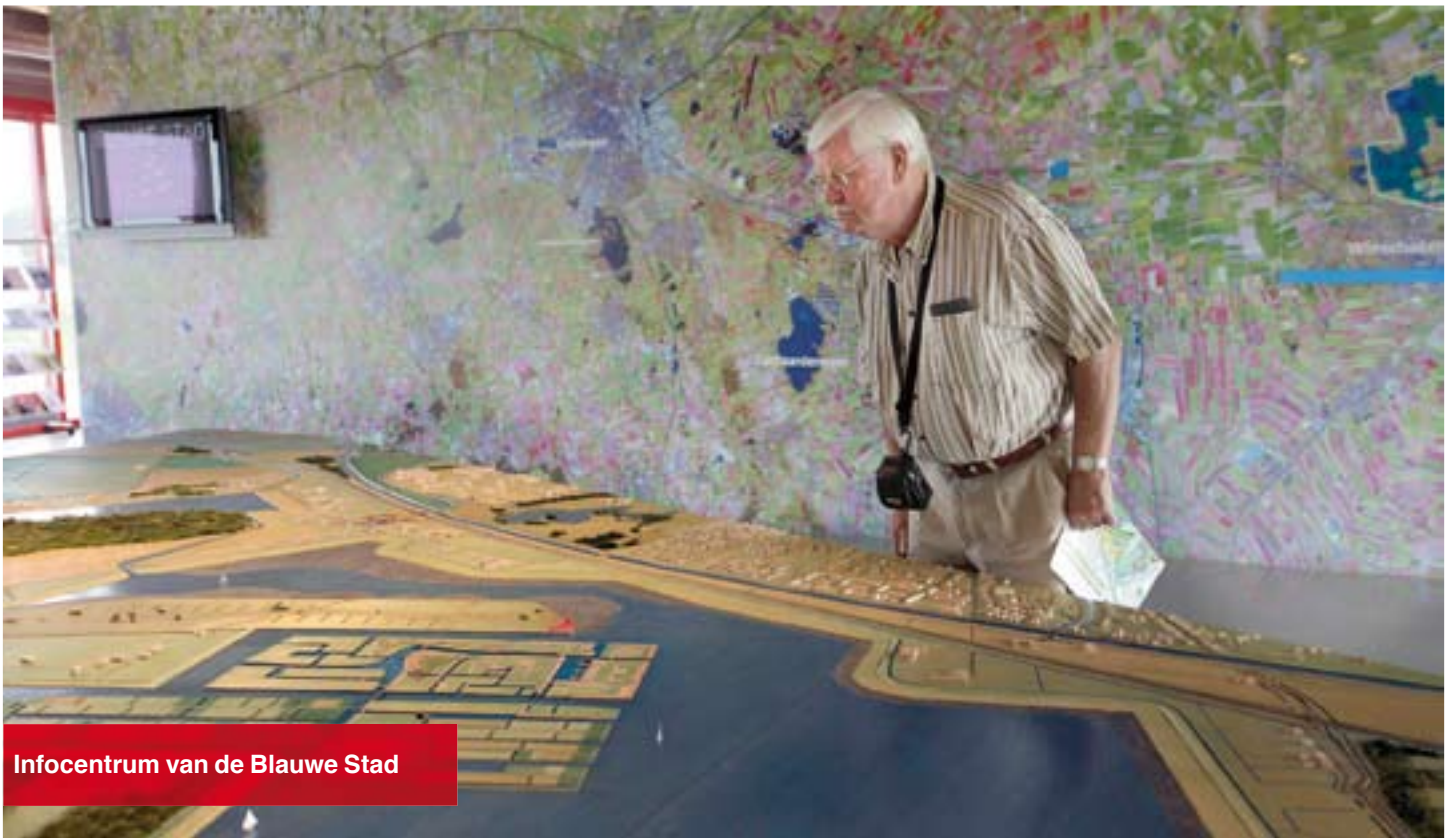
staat wel achter de realisatie van de wereldbazar. Het project voorziet in een weekendbazar, vergelijkbaar met de markt in Beverwijk, waar 450 kleine ondernemers uit de regio hun waar kunnen verkopen. Van Gaanderen: “Veel winkeliers zijn maar een deel van de week open door de concurrentie van grootwinkelbedrijven. Op de bazar vinden ze aanvullende inkomsten, zodat ze het hoofd boven water kunnen houden. We hebben onderzoek laten doen en daaruit blijkt een te verwachten aantal bezoekers van 12.000, die afkomstig zijn uit een straal van 100 kilometer. Bovendien zorgt de bazar voor werkgelegenheid voor voornamelijk lager opgeleiden: hoveniers, schoonmakers en personeel voor de techniek en de horeca. Dan heb je het al gauw over 165 mensen, waarvan 80 fulltimers.”

Van Gaanderen en haar partner vinden zich op over de onheuse bejegening van zowel gemeente als provincie. “De gemeenteraad heeft nota bene opdracht gegeven om mee te werken aan de realisatie van de wereldbazar. Door de starre houding van het college zijn we gedwongen rechtszaken aan te spannen, dat is een verspilling van geld. Het project had er al kunnen staan en de mensen hadden al aan het werk gekund. Het college voert aan dat de bazar alleen bestemd is voor een minder draagkrachtige groep. Maar al hoeft geen entree te betalen, er zullen genoeg welgesteldere

bezoekers komen. Met busmaatschappij Arriva hebben we al een overeenkomst voor een goedkope pendelbus vanaf Groningen en parkeren zal hier gratis zijn.”

Nieuwe agenda voor Blauwe Stad

Als er één project omstreden is, is dat wel de Blauwe Stad. Het is bedoeld als een woongebied, een natuurgebied en een meer: het Oldambtmeer. Voor rond de 100 miljoen euro is landbouwgrond omgetoverd in een meer van 600 hectare, even groot als het Sneeker Meer. De provincie Groningen stak er 90 miljoen in, de rest is afkomstig van de drie gemeenten die gaan fuseren tot Oldambt. Varend over het meer wijst commercieel directeur Ralph Steenbergen enthousiast op de kavels en huizen, die allemaal aan het water grenzen. “Dit project geeft een nieuw elan aan de regio”, zegt Steenbergen. “De Blauwe Stad is ontdekt, ieder weekend komen er veel bezoekers. Je ziet ook hoe om het meer heen nieuwe activiteiten ontstaan. Zo is een boer gestart met een jachthaven en een van de bewoners heeft aan huis een ijsmakerij opgezet. Oostwold en Midwolda floreren door de komst van toeristen naar het meer. Het is het grootste project in de regio en dat is niet binnen tien jaar af. De aanloopfase is klaar, er is recreatie ontstaan, de belangstelling voor kavels is groot, maar mensen kopen niet meteen. Dat heeft tijd nodig.” Steenbergen

Infocentrum van de Blauwe Stad

onderstreept de positieve economische effecten van het project voor de regio. “Nieuwe bewoners zorgen voor werkgelegenheid, door de bouw van hun huis, de aanleg van een tuin, de aanschaf van producten. Een aantal ondernemers bundelt hun krachten in het ‘Blauwe Lint’ en voor de noordkant van het meer is een businessplan in de maak. Dit gaat een heel mooi gebied worden”, zegt Steenberg met grote stelligheid.

Rikus Brader beaamt dat het een prachtig gebied is, maar pleit er wel voor om de oorspronkelijke agenda van de Blauwe Stad open te breken. “Het project is opgezet om een grote economische impuls aan de regio

te geven. Het oorspronkelijke concept, waarbij er 1500 bouwkavels zouden worden verkocht aan mensen uit de Randstad met een dikke portemonnee, is mislukt. Sinds de uitgifte in 2005 zijn er hooguit 300 kavels verkocht, en vooral aan mensen uit de regio. Dat ‘nieuwe geld’ van buitenaf is er niet of nauwelijks gekomen.” Bewoner Henk Merk kreeg vaak te horen dat het slecht ging met de Blauwe Stad. “In de media verscheen veel negatiefs, terwijl bewoners het hier geweldig vinden.” Reden om een charmeoffensief te beginnen, door gezamenlijk een pagina in het Dagblad van het Noorden te kopen met nu eens een positief geluid. “Er zijn allerlei voorzieningen, je krijgt hier meer voor je geld dan

bijvoorbeeld in een nieuwe wijk van Groningen en je draagt hier bij aan de ontwikkeling van de regio. Dat is mooi.” Wat niet wegneemt dat hij het eens is met Rikus Brader dat de oorspronkelijke verwachtingen aan herziening toe zijn. Brader: “Het is fantastisch wonen langs het meer, maar ’t loopt niet storm. Veel nieuwe banen zijn er ook niet bijgekomen. We moeten het toekomstperspectief van Oost-Groningen centraal stellen. Je kunt op zo’n mooie plek beter inzetten op de ontwikkeling van toerisme, bijvoorbeeld met een ruim opgezet bungalowpark.”

Tekst Maja Haanskorf
Foto Bart Mühl

De SP in Oldambt

Rikus Brader, Gerard Schrikker en Lian Veenstra zijn het erover eens: voor de ontwikkeling van het Oldambt is een geïntegreerde aanpak voor Oost-Groningen nodig. Dit zal dan ook de inzet zijn voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 november. Brader: “Er moet een nieuwe agenda komen. We moeten alle kansen pakken voor ontwikkeling en aansluiten bij economisch interessante initiatieven.” Het scheppen van banen en opleidingen is van het grootste belang, meent Strikker, voorzitter van de SP-fractie te Scheemda. “Innovatie van landbouw en energie vraagt om hoger en middenkader. In Winschoten moeten opleidingen komen, want er zijn hier vooral lager opgeleiden. Dan kunnen we ook samenwerken met Delfzijl en de Eemshaven, waar hoogwaardige economische ontwikkeling plaatsvindt.” Brader wijst erop dat er gelijktijdig voor voldoende woningen en voorzieningen moet worden gezorgd in de dorpen. “Mensen zijn nu gedwongen te verhuizen naar grotere kernen, omdat er in de kleine gemeenschappen geen huizen meer zijn.” Uit een onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat 90 procent van de plattelandsbevolking in Nederland in kleine dorpen wil blijven wonen, als daartoe de mogelijkheden worden geboden. Veenstra meent dat ook geschoold vakpersoneel nodig is, zoals lassers en technici: “Bedrijven hebben die nodig.” Als Statenlid en fractievoorzitter weet ze hoe behoudend het bestuur kan zijn. “Veel bestuurders zitten er te lang, ze zitten vast aan een stramien. De mensen hier zijn ook vaak murw geslagen. Zelfs op het arbeidsbureau vertelden ze werkzoekenden vroeger dat ze maar thuis moesten blijven, want er was toch geen werk. Dat is niet bepaald motiveerend.” De uitdaging ligt er dan ook in mensen mee te krijgen om anders te gaan denken, een toekomst voor de regio te zien. Brader: “We beloven geen gouden bergen, maar we willen wel de bevolking mee krijgen in een integrale aanpak. Er zijn hier veel belangenverenigingen, waarmee we gaan samenwerken bij de ontwikkeling van dorp en buurt.”

65 blijft 65: door het ganse land!

Ongewenst, onzinnig en onnodig acht de SP de verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 jaar. Om dat standpunt kracht bij te zetten ging in juli de Zomertournee 65 blijft 65 van start in Velp en Aalten, in Gelderland. Daarnaast zetten lokale afdelingen het thema op de kaart.

Hij heeft een blitse zilvergrijze Fiddle-scooter, maar zijn leeftijd ligt ongetwijfeld boven de 65 jaar. Voorzichtig manoeuvreert hij op zijn hippe tweewieler langs Parfumerie Douglas. SP'er Johan van Ballegooij spreekt hem aan; of hij de petitie wil ondertekenen. "Nee", antwoordt hij: "Jongeren zijn tegenwoordig steeds ouder voordat ze beginnen met werken. Dan kunnen ze ook wel wat langer doorgaan." Hij brengt een vriendelijke groet, geeft een beetje gas en zoekt ervandoor.

Donderdag 30 juli, Roermond. De 65 blijft 65-Zomertournee doet Limburg aan. 's Morgens werd Horst al aangedaan

en 's avonds is Venlo aan de beurt. Maar de zonnige zomermiddag is voor het Munsterplein in Roermond. Lokale SP'ers uit stad en omgeving krijgen ondersteuning van onder meer de Kamerleden Fons Luijben en Manja Smits en een driekoppige muziekbond, die vandaag met de nieuwe SP-touringcar door Limburg kruisen.

"Doorwerken? Mot ich toch zelf weite!"

Al snel blijkt, dat de meneer met de Fiddle-scooter een minderheid vertegenwoordigt: de meeste mensen tekenen de

petitie grif. Zoals het bejaarde echtpaar, waarvan de vrouw zegt: "Werken is tegenwoordig niets dan stress. Ik zet mijn handtekening voor de jongere medemens." Maar wat vindt de jongere medemens er eigenlijk zelf van? Fons Luijben spreekt twee giechelende meiden aan van een jaar of 17. Of ze de petitie willen tekenen. "Teikene? Woarvuur?" Luijben legt het uit. "Mot ich toch zelluf weite, hoe lang ik straks blijf doorwerken?", zegt een van de twee meiden. "Precies," antwoordt Luijben, "als je dat zelf wil is er niks mis met doorwerken tot je 67°. Maar het moet niet verplicht worden." De kalme uitleg van het Tweede

Juist stijgende inkomsten

“Er worden twee argumenten gebruikt om de verhoging van de AOW-leeftijd te verkopen. De eerste is dat de arbeidsparticipatie van ouderen te laag is. Daar heeft Donner absoluut een punt. Er zijn echter ook ouderen die zich suf solliciteren, maar nergens een plek krijgen. Ligt dat aan de ouderen of aan de werkgevers? Op dit moment werken twee op de drie mensen tussen de 60 en 65 jaar niet. De overgrote meerderheid is afgedankt of arbeidsongeschikt. Als de AOW-leeftijd verhoogd wordt, zal dat alleen maar erger worden en wordt het tegendeel bereikt van het Utopia van Donner waarin ouderen massaal tot hun 67^e werken. In plaats van voorstellen te doen om ouderen aan de slag te helpen, plaatst Donner 65-plussers in een uitzichtloze situatie. Wat het oplevert is onrust, minder zekerheid en vooral veel kansloze sollicitaties.

Het tweede argument is het spookbeeld van de onbetaalbare vergrijzing. Van nu tot 2040 verdubbelt het aantal gepensioneerden. Dat is juist, maar van 1980 tot nu is het aantal gepensioneerden ook al verdubbeld. We geven echter in 2009 als percentage van ons nationaal inkomen niet meer, maar juist minder uit aan de AOW dan in 1980. Dat komt doordat de AOW-uitkering niet is meegegroeid met de groei van de welvaart van de niet-gepensioneerden. Niet alleen is het dus niet zeker dat de uitgaven aan de AOW stijgen door vergrijzing, maar de groeiende groep 65-plussers zorgt ook nog eens voor stijgende inkomsten uit belastingen over pensioenen. Uit cijfers bij de begroting voor 2009 (verstrekkt door minister Donner) blijkt dat ook. Deze belastinginkomsten zijn ruim voldoende om het stijgende aantal AOW-uitkeringen te betalen. Daarom kan 65 maar beter 65 blijven.”

Alfred Kleinknecht (hoogleraar economie en lid van GroenLinks), Harrie Verbon (hoogleraar openbare financiën en lid van het CDA, Niek Stam (vakbondsleider Havens FNV Bondgenoten), Agnes Kant (fractievoorzitter SP) en Paul Ulenbelt (Tweede Kamerlid SP) - Volkskrant 23-06-09

Kamerlid komt aan: beiden tekenen de petitie.

Eerder dit jaar bracht een peiling van FNV Jong aan het licht dat de meeste jongeren tegen verhoging van de AOW-leeftijd zijn. FNV'ers Agnes Jongerius en Jeroen de Glas spraken in een opinieartikel in de Volkskrant over 'de mythe dat de voorgenomen bezuiniging op de AOW in het belang zou zijn van de jongere generaties'. Volgens hen schuift het kabinet een driedubbele rekening door naar de toekomst. Ook Manja Smits is de interesse van jongeren voor het thema opgevallen. “Ook zij maken zich zorgen over de toekomst.”

Een andere mythe is volgens SP-Kamerlid Paul Ulenbelt dat zware beroepen worden ontzien bij de verhoging van de AOW-leeftijd, zoals minister Donner beweert. “Het enige wat Donner zegt is dat er een uitzondering gaat gelden voor mensen die op het moment dat ze 65 jaar worden een zwaar beroep hebben en ook veertig jaar in een zwaar beroep hebben gewerkt. Deze uitzondering is een wassen neus. Vrijwel alle mensen die een zwaar beroep hebben zijn al voor hun 65^e gestopt”, legt de SP'er uit. “Daar komt nog bij dat zijn voorstel een overgangsmaatregel is. Het

geldt voor een paar achtereenvolgende jaren waarin mensen 65 worden. Na die overgangperiode moeten ook de mensen met zware beroepen doorwerken tot 67. Dus zware beroepen worden niet ontzien.”

Om degenen met misschien wel het allerzwaarste beroep daarvan te doordringen, voerden SP'ers uit het hoge noorden op 27 juli actie bij het jaarlijkse Truckstar Festival in Assen. Tussen de blinkend opgepoetste Scania's, DAF's en Volvo's trok dat zeker de nodige aandacht. Ook opvallend: in Nijmegen droegen SP'ers hun boodschap aan de Vierdaagse-

wandelaars uit met bedrukte t-shirts: 'Doorlopen tot 67? Geen probleem! Doorwerken wel!'

Terug in Roermond. Het loopt tegen de klok van vijven. Fons Luijben is nog druk in gesprek met winkelend publiek, maar de rest neemt een korte pauze. Even een broodje, de spullen opruimen en dan weer de bus in, want Venlo wacht. En op het tourschema voor de weken daarna staan onder meer Hilversum, Deventer, Breda en Gorinchem.

Tekst Rob Janssen
Foto's Rob Voss

Fraude, geweld en dubieuze kandidaten

De definitieve uitslag is nog niet bekend, mogelijk komt er een tweede ronde. Aan SP-Tweede Kamerlid en buitenlandspecialist Harry van Bommel de vraag of de presidentsverkiezingen van 20 augustus in Afghanistan vrede en stabiliteit dichterbij gaan brengen.

Harry van Bommel: "Er is hoogst waarschijnlijk fraude gepleegd. De verkiezingscommissie heeft 2500 klachten binnengekregen waarvan er zeventien ernstig genoeg zijn om de uitslag te beïnvloeden. Er is een behoorlijk aantal stemlokalen dicht gebleven en in delen van het land kon vanwege de onveiligheid niet worden gestemd. Daar komt bij dat de zittende president Karzai een van de ergste krijgsheren heeft uitgekozen als kandidaat voor het vice-presidentschap, Mohammad Qasim Fahim. Een man die enorm veel bloed aan zijn handen heeft. Het is dus zeer de vraag of je van vrije en eerlijke verkiezingen kunt spreken. Daardoor is het ook nog maar de vraag of we straks met een legitieme president van Afghanistan te maken hebben, met iemand die werkelijk de steun van een meerderheid van de bevolking heeft. Dat heeft consequenties voor de westerse aanwezigheid in dat land, en dus ook voor die van Nederland. Wij zitten daar formeel op uitnodiging van de regering; van de president, want Afghanistan kent

een presidentieel regime waar de president de regering benoemt. Als de president slechts een zeer smalle basis onder de bevolking heeft, en het niet duidelijk is of hij de verkiezingen wel eerlijk heeft gewonnen dan is het de vraag wat de legitimiteit van onze aanwezigheid daar is."

Tijd voor een nieuwe aanpak

"Nog afgezien van die vraag naar de legitimiteit van de buitenlandse militaire aanwezigheid, moeten we constateren dat die aanwezigheid in Afghanistan onderdeel van het probleem is geworden. De buitenlandse troepen zorgen niet voor veiligheid in Afghanistan, maar trekken eerder onveiligheid aan. 2008 was het jaar met de meeste burgerslachtoffers. En het zou best kunnen dat 2009 dat record nog breekt. Sinds 2001 is het in Afghanistan ieder jaar onveilig geworden, terwijl de buitenlandse troepenmacht ieder jaar groter is geworden.

President Obama heeft dit jaar al 21.000 extra troepen gestuurd, waaronder veel gevechtsmilitairen. Dat maakt de problemen alleen maar erger. Er moet erkend worden dat de Taliban, die als de vijand wordt gezien, niet militair te bestrijden is – met militaire macht is niet van de Taliban te winnen. Dat komt omdat de Taliban onderdeel is van de Afghaanse bevolking. De Taliban moet gezien moeten worden als een partij die ook nodig is om tot een oplossing te komen. Er zal onderhandeld moeten worden, gesproken over opname van de gematigde Taliban in het bestuur. Er zal een staakt-het-vuren moeten worden gesloten als een van de stappen op weg naar vrede. De huidige strategie van militaire confrontatie heeft gefaald. Er moet een nieuwe aanpak komen, een nieuwe strategie. Dat is veel belangrijker dan deze zeer dubieuze verkiezingen."

Tekst Willem Bos

Foto Jeroen van Loon / Hollandse Hoogte

“En morgen zitten jullie in Amsterdam, hè”

Voor de derde keer onderzocht ROOD deze zomer de praktijk van het vakantiewerk. Met onaangekondigde flexinspecties willen de actievoerders controleren of werkgevers zich aan alle flexwerk-regels houden. Ditmaal hadden ze de winkeltjes op treinstations in het vizier. Er wachtte de actievoerders echter een verrassing.

3 augustus, Utrecht Centraal. Een beetje onzeker zijn ze wel, de ROOD-jongeren die de eerste flexinspectie van dit jaar gaan uitvoeren. Zouden ze bij de AH to Go voldoende de kans krijgen om rustig met het personeel te praten? Maar ROOD-bestuurslid Lieke Smits verzekert: “Werknemers hebben het recht om op de werkvloer te praten over hun arbeidsvoorwaarden.”

Strijdlustig stapt de groep het kleine supermarktje binnen. En dan... verbijstering alom. Want daar staan midden in de winkel de filiaalmanager van de AH to Go en de regiomanager van NS-winkeluiterbater Servex triomfantelijk de ROOD-leden op te wachten. Breeduit glimlachend wordt de groep begroet en spontaan begint filiaalmanager Wilco Tromp uit te leggen hoe hij met z'n werknemers omgaat. “Dit is onze belangrijkste winkel, we zorgen er daarom zeker voor dat alles hier in orde is. We hebben niets te verbergen. De computer is zo geprogrammeerd dat we niet tegen de CAO in kunnen gaan.”

Ah ja. De enkeling van ROOD die nog denkt aan toeval, wordt snel wakker als vervolgens de Burgerking, Smullers, Swirl's en De Tijd worden bezocht. Normaal gesproken is de NS heel streng ten aanzien van media en acties, maar vandaag mag bijna alles. Zonder te vragen wie ze is en wat ze komt doen stappen de NS-toezichthouders op Lieke Smits af. “Je mag iedereen alles vragen en overall fotograferen, als je maar geen flyers uitdeelt.”

De managers van Servex blijken zelfs zo goed voorbereid, dat ze het ROOD-inspectieschema uit hun hoofd weten: “En morgen zitten jullie in Amsterdam, hè.” Smits: “Hoe wisten ze dat we zouden

komen? We hebben niet eens een persbericht naar hun gestuurd!” Tijdens de tweede inspectieronde in Amersfoort valt het Smits op dat werknemers veel vrijer praten: “Geheel toevallig geven mensen hier ook uitgesproken negatieve reacties, terwijl in Utrecht niemand dat deed.” Zelfs de managers zijn loslippiger in

Amersfoort. Zo laat een van hen met een vette knipoog weten: “Ach, we werken lang en we betalen slecht.”

Aan het einde van de inspectieweek, kijkt Smits argwanend terug op de flexinspecties. “Ik heb zelfs gehoord dat ze extra personeel ingehuurd hebben om alle klanten te kunnen helpen tijdens de inspectie”, aldus Smits. Kan ze dan wel iets zeggen over de resultaten? “We hebben hele wisselende verhalen gehoord. Sommige mensen waren positief, maar we hebben ook gehoord dat jongeren op hun drieëntwintigste geen contractverlenging meer krijgen, omdat ze dan te duur worden. We hebben ook het vermoeden dat de behoefte van jongeren aan zekerheid door werkgevers vaak gebruikt wordt om tot slechtere arbeidsvoorwaarden te komen. Bovendien merkten we dat werknemers andere antwoorden gaven als hun managers niet meekeken.”

Smits heeft sterk het vermoeden dat de uitslag van het onderzoek heel anders geweest zou zijn als de managers niet op de hoogte geweest waren. ROOD heeft daarom besloten om het resultaat nog niet te publiceren en verder te gaan met de flexinspecties.

“Servex is een dochterbedrijf van NS, en de Nederlandse staat is honderd procent aandeelhouder van NS. Het zou toch wel heel erg zijn als zo'n bedrijf zich al niet aan de regels houdt. We gaan daarom net zo lang door met actie voeren tot we zeker weten dat Servex zijn werknemers echt fatsoenlijk behandelt. Juist in deze onzekere economische tijden moeten jongeren ook een bestaan kunnen opbouwen.”

Tekst Jola van Dijk
Foto's Rob Voss

Egotripperij laat auto-industrie wankelen

Porsche Megalomania

Sportwagen-icoon Porsche wordt opgeslokt door autogigant Volkswagen. Angstig volgden honderdduizenden werknemers maandenlang de persoonlijke strijd tussen twee Duitse captains of industry, die weleens even zouden laten zien wie er wint. Om geld, macht of bedrijfsbelangen ging het daarbij allang niet meer.

Zijn naam klinkt als die van een sprookjeskoning. Of van een tovenaar. Wendelin Wiedeking. Chef van Porsche, wonderkind van de Duitse auto-industrie. Ooit door concern-patriarch Wolfgang Porsche naar voren geschoven, saneerde Wiedeking begin jaren negentig de noodlijdende sportwagenfabriek en bracht het merk weer terug aan de top. Dat die operatie destijds eenderde van de ongeveer 10.000 werknemers hun baan kostte, was snel vergeten. Vorig jaar nog introduceerde Wiedeking een bedrijfs-economisch unicum, dat behelsde dat Porsche meer winst dan omzet(!) behaalde.

Was het zelfoverschatting? Kortzichtigheid misschien? Of kwam het door 'de' crisis?

Feit is dat Wiedeking precies een jaar later doorgaat voor degene die het voortbestaan van Porsche én Volkswagen – samen goed voor bijna 400.000 werknemers wereldwijd – op het spel zette en uiteindelijk de werknemers van Porsche in een tranendal deed belanden.

“De staart die met de hond kwispelt”

En dat terwijl het zo goed ging met Porsche. Zó goed, dat Wendelin Wiedeking vorig jaar een idee kreeg. Een geniaal idee. Een gigantisch plan dat zijn

weerga niet kende: een overname van de vijftien keer zo grote autogrootmacht Volkswagen. De beide autofabrikanten waren altijd al innig met elkaar vervlochten. Dat is terug te voeren op het feit dat het ontwerp van de beroemde Volkswagen Kever gebaseerd is op de legendarische Porsche 911. Toen na de Tweede Wereldoorlog de Kever opnieuw in productie genomen werd, kreeg Porsche als patenthouder licentiegelden van Volkswagen. Laatstgenoemde groeide echter uit tot een van de grootste concerns ter wereld en kreeg als zodanig een ijzersterke grip op Porsche, dat voor de peperdure ontwikkeling van techniek en design in toenemende mate afhankelijk werd van de grote broer.

En dat had Wiedeking nooit helemaal lekker gezeten. Het kon toch niet zo zijn dat een producent van goedkope volkswagen-tjes voor Jan Modaal zijn wil kon blijven opleggen aan het gerenommeerde huis van 'zijn' oogstrelende snuisterijen op wielen? Bovendien: bij Volkswagen hadden de vakbonden een dikke vinger in de pap en tot overmaat van ramp gold dat ook voor de deelstaat Niedersachsen. Werknemers en overheid; niks voor Wiedeking. En dus opende hij als een ware *investment banker* de aanval op Volkswagen-aandelen. “*Der Schwanz der mit dem Hund wedelt*”, schamperden de Duitse media: “De staart die met de hond

kwispelt”. Ook de vakbonden gaven massaal blijk van hun ongenoegen, bang als ze waren voor de komst van de kille saneerder Wiedeking. Maar vooralsnog had de tovenaar goede kaarten.

Maar toen kwam de crisis. Incens bleek Porsches overnamekas drijfzand; ineens

Ego-kapitalist Wiedeking

was er sprake van een schuld van zeven tot tien miljard. En ineens verscheen ook Ferdinand Piëch ten tonele, de grote man van Volkswagen. Piëch behoort als zoon van Louise Porsche – een tante van patriarch Wolfgang – ook tot de Porschedynastie, maar werd daarbinnen nooit echt voor vol aangezien. Hij behoorde

‘slechts’ tot de aangetrouwde tak. Wel wist Piëch zich naar de top van Volkswagen te werken en met zijn familie-aandelen hield hij tegelijkertijd greep op Porsche. Nu Wiedeking zich met zijn megalomane overnameplannen in de nesten gewerkt had, was de tijd voor Piëch aangebroken om wraak te nemen op degenen die hem jarenlang kleinerden.

Wat volgt is een ronduit kinderachtig spel van speldeprikken en plagerijtjes op het hoogste niveau. Oog voor bedrijfsbelangen hebben de heren niet meer, laat staan voor werknemersbelangen. Zo laat Piëch met bijtende ironie weten dat Volkswagen best bereid is om Porsche op te slokken teneinde de kleine broer uit de schulden te helpen. Woedend gaat Wiedeking vervolgens op zoek naar buitenlandse investeerders, om toch vooral ervoor te zorgen dat die gehate Piëch met zijn tengels van Porsche afblijft. Hij vindt zowaar nog iemand: sjeik Hamad bin Khalifa al-Thani uit het oliestaatje Qatar. Deze zou al een bezoek hebben gebracht aan de Porsche-fabriek, waarbij onder meer via het nieuwsblad Focus ‘per ongeluk’ uitlekt dat de sjeik zo gek is op auto’s dat-ie meteen de nieuwste Porsche Panamera besteld heeft. Piëch op zijn beurt begint openlijk te koketteren met zijn afspraakjes met Christian Wulff, de machtige minister-president van de deelstaat Niedersachsen die grootaandeelhouder van Volkswagen is. Het doel daarvan was het wekken van de suggestie, dat Wiedeking vooral niet moest gaan denken dat hij wat te zeggen zou krijgen in een mogelijk gefuseerd Volkswagen/Porsche-concern. De deelstaat zou hierin hoe dan ook zijn invloed behouden. En hijzelf, Piëch, al helemaal.

In deze kringen draait het niet meer om geld, macht of vrouwen

Toen werd het Wiedeking duidelijk: Ferdinand Piëch is een maatje te groot. Christian Wulff ook, want hij is een belangrijke steunpilaar en partijvriend van bondskanselier Angela Merkel. Zo bezien was Wiedekings wanhopige poging om staatssteun uit Berlijn te krijgen bij voorbaat kansloos. Zo rest de tovenaer van weleer slechts een berg schulden, enorm gezichtsverlies en een uiterst wankele positie binnen het Porsche-concern, dat hij aan de rand van

de afgrond bracht. Hij verloor de krachtmeting waarvan hij de risico’s niet zag. Wie zo dicht bij God staat als ik, die loopt geen risico, moet hij gedacht hebben. In de wereld van Wendelin Wiedeking gaat het allang niet meer om geld, macht of vrouwen, want dat hebben ze allemaal al genoeg. In de wereld van de groot-industriële gaat het om ego’s, om trots en om vernedering van andere ego’s. Centraal staat de vorming van een éénpersoons-elite met de verheerlijkte eigen persoon als enig lid. In al zijn zelfgenoegzaamheid zag Wiedeking over het hoofd dat andere, nóg grotere jongens met precies hetzelfde bezig zijn. Dat werd hem fataal.

Op 23 juli doet Wiedeking het enige wat hij nog kan doen: opstappen. Op dezelfde dag geeft het Volkswagen-concern groen licht voor de overname van Porsche. De financieel zwaar aangeslagen sportwagenfabrikant had geen keus meer. En dus is het debacle compleet.

Wat de fusie op de langere termijn voor de ruim 12.000 werknemers van Porsche betekent, is onduidelijk. Het is aan te nemen dat Volkswagen flink het mes zal zetten in de Porsche-organisatie. Een afslanking van op z’n minst de verkoop- en ontwikkelingsafdelingen ligt voor de hand. Ook vragen experts zich hardop af of Volkswagen zelf zich niet vertild heeft aan de overname, nu de gehele auto-branche door de crisis in de malaise zit. Problemen bij Volkswagen betekenen automatisch problemen bij de bedrijven die onder de paraplu van het concern vallen, waaronder Audi, Skoda en Seat. En nu dus ook Porsche.

Wiedeking zelf hoeft zich in elk geval geen zorgen over de toekomst te maken. Hij kreeg een afscheidspremie van 50 miljoen euro. Als dank voor bewezen diensten.

Tekst Rob Janssen

Foto LAIF / Hollandse Hoogte

Tekst Jola van Dijk
Foto Suzanne van de Kerk

“Lid worden van de SP was voor mij vanzelfsprekend”

De 23-jarige Meltem Okçu uit Capelle aan de IJssel komt uit een links nest en is sinds twee jaar zelf ook politiek actief. In het dagelijks leven studeert ze rechten in Rotterdam. Daarnaast is Meltem afdelingsbestuurslid en werkt ze twee dagen per week op het landelijk partijkantoor om inkomende mail te beantwoorden.

Heb je nog tijd voor hobby's?

“Ja, ik lees graag en hou echt heel veel van muziek, cultuur en dansen. Ik kom uit een muzikale familie, dus we treden ook weleens samen op.”

Wat voor muziek spelen jullie?

“Vooral Turkse en Koerdische volksmuziek, maar bijvoorbeeld ook klassieke en moderne muziek. Ik speel sinds mijn achtste piano, heb gitaar- en percussielessen gehad en mezelf aangeleerd om een Turks snaarinstrument te bespelen.”

Waarom werd je lid van de SP?

“Ik was al twee maanden actief voor de partij toen ik lid werd, dus het was eigenlijk vanzelfsprekend. Het belangrijkste voor mij is dat de SP probeert te voorkomen dat groepen in de samenleving uit elkaar gedreven worden.”

Heb je politieke ambities?

“Ik zit nog midden in mijn studie. Er zijn zoveel mogelijkheden dat ik het nu echt nog niet weet. Oh ja, ik stel me wel kandidaat voor de raadsverkiezingen volgend jaar.”

Wat zou je willen bereiken als gemeenteraadslid?

“De muziekschool in Capelle is door de gemeente wegbezuinigd. Meer dan de helft van de leerlingen heeft daardoor moeten stoppen met muzieklessen. Ik wil dat de gemeente weer haar verantwoordelijkheid neemt.”

Wat brengt de kapitalist in je naar boven?

“Kleding, tassen, sieraden en schoenen! Als ik ga winkelen ken ik bijna geen grenzen.”

ZIEN

Foto Rob Voss

De Storm

Ruim 56 jaar na de watersnoodramp heeft regisseur Ben Sombogaart deze als achtergrond gebruikt voor zijn nieuwste film: *De Storm*. Sombogaart is vooral bekend geworden met verfilmingen van Annie M.G. Schmidts verhalen, maar richt zich sinds *De Tweeling* en *Brideflight* ook op serieuzere thema's. Met gevoel voor dramatiek heeft hij nu een complete polder in België onder water gezet. Het resultaat is een film waarin de gevolgen van de storm voor het naoorlogse Zeeland overweldigend duidelijk worden. De jonge alleenstaande Julia vecht ondertussen om haar baby terug te vinden in de chaos van de reddingsactie. (Jola van Dijk)

De Storm
Regie Ben Sombogaart
Vanaf 17 september in de bioscopen

HOREN

Goodbye Krezip

Vorig jaar mei speelde Krezip nog op de SP-ledendag, maar inmiddels is het feest echt voorbij. Op 27 juni gaf de band haar aller-allerlaatste optreden in de Heineken Music Hall. Met de concertregistratie *Sweet Goodbye* kunnen liefhebbers alle bekende nummers nog eens rustig bekijken en beluisteren. Voor wie Krezip nog wel een laatste keer wil zien, maar de verzamel-cd/dvd iets te veel van het goede vindt, is het concert ook terug te kijken via www.uitzendinggemist.nl. In samenwerking met Armin van Buuren heeft zangeres Jacqueline Govaert inmiddels haar eerste solo-single uitgebracht: *Never say never*. De rest van Krezip heeft zich aangesloten bij VanVelzen en The Sheer, of is weer gaan studeren. (Jola van Dijk)

Sweet Goodbye
Krezip
Sony Music

BELEVEN

Rebels

Of het nou over kernenergie, Afghanistan of het ontslagrecht gaat, Kees Willemen heeft er een scherpe prent over gemaakt. Dat deed hij jarenlang voor de Tribune, maar ook voor onder meer www.sp.nl, Trouw en het Dagblad van het Noorden. Naast de politieke tekeningen zijn ook zijn plattelandsimpresies, die hem de geuzennaam dorpstekenaar opleverden, de moeite waard. Het Permuseum in Amsterdam toont een overzicht van vijftig jaar(!) werk van Willemen, inclusief een film van Remy Vlek met de veelzeggende titel 'De woede van Willemen'. (Rob Janssen)

Expositie Een rebelse dorpstekenaar
Tekeningen van Kees Willemen
Tot en met 1 november te zien in het
Permuseum, Zeeburgerkade 10, Amsterdam

Voor € 1,- naar 'Een Rebelse dorpstekenaar'

Op vertoon van uw SP lidmaatschapspas!

Op vertoon van deze bon kunt u voor slechts € 1,- het Permuseum en de tentoonstelling 'Een rebelse dorpstekenaar. Tekeningen van Kees Willemen' bezoeken! Maximaal 6 personen per bon, de prijs geldt per persoon.

Speciaal voor leden: gratis publicatie voor iedere 25^e bezoeker

Ieder 25^e SP-lid dat de expositie bezoekt ontvangt gratis de publicatie 'Getekend door een academisch leven. Een halve eeuw Kees Willemen' (Uitgeverij Aksant).

Deze acties zijn geldig tot en met 1 november 2009 en zijn niet geldig in combinatie met andere aanbiedingen.

persmuseum

Verschil moet er wezen?

Staatssecretaris Bussemaker heeft een eigen onderzoek laten uitvoeren naar de klanttevredenheid over het Valys-vervoer (voor mensen met een handicap –red.); eerder verschenen rapporten en zwartboeken zijn volgens haar “niet altijd representatief”. Haar eigen onderzoek laat zien dat de klanttevredenheid fors is verbeterd. Zij pleit er daarom voor het huidige contract met Connexxion (dat op 1 april 2010 afloopt) te verlengen. Met het als niet altijd representatief bestempelen van de zwartboeken van gebruikersorganisaties geeft Bussemaker aan liever haar eigen vlees te keuren dan zich te branden aan het onze. Als gebruikers weten wij inmiddels allemaal dat klagen weinig zin heeft, want met klachten vegen ze bij Valys toch de vloer aan. Voor ons als zogeheten niet-productieven is het niettemin een troost te weten dat onlangs vijf ministers die klaagden over lichamelijke ongemakken tijdens vervoer, bij de politiek wel gehoor vonden: zij hebben inmiddels een nog luxueuzer dienstwagen tot hun beschikking.

Truus Jonker, Nijkerk

Balkenende-norm

Nieuwe Balkenende-norm: Sorry!

R. van der Sman, Deventer

Moeilijke puzzel

Ik sla de tribune open en kijk eens naar de zomerpuzzel, ik stel vast dat deze alleen voor de elite is. Of denkt u dat een fabrieksarbeider of winkelmeisje, huisvrouw of noem maar op ook antwoord kan geven op deze vragen? Voor mijn gevoel is het niet voor hen bedoeld. En ik maar denken dat de Tribune voor alle leden is. Gelukkig staat er ook een goede actie in over 65 blijft 65. Dat is tenminste duidelijke taal waarmee we de straat weer opmoeten. Hebben we toch geen tijd voor de puzzel.

Olga Oranje, Amsterdam

De Tribune is bedoeld voor alle leden, daarom brengen we maandelijks zo veel mogelijk afwisseling. Met zowel kortere als langere berichten, mooie foto's, strips en puzzels. De ene keer wat makkelijker, de andere keer wat

moeilijker. Gezien het grote aantal goede inzendingen van de zomerpuzzel van dit jaar, menen we dat veel lezers het een leuke uitdaging vonden om de juiste oplossingen te zoeken. (red.)

Getallensymboliek

Het lijkt mij onverstandig de gloednieuwe SP-touringcar in te zetten bij de campagne 65 blijft 65. Op de kentekenplaat lees ik BV-ZS-67. Voorwaar geen gunstig voorteken...

Aart Stijntjes, Diemen

Dank voor uw alerte observatie. Dat was nog niemand van ons opgevallen! (red.)

Bonusgenieters

Tekorten en geldgebrek steken overal de kop op. Zoals bij onderhoud en restauratie van oude gebouwen, onderhoud, herstel en uitbreiding van ziekenhuizen en hun inventaris, gebouwen t.b.v. bejaardenzorg, sport en onderwijs, opleidingen et cetera. Welnu: als al die bonusgenieters van hun bonussen een aanmerkelijk gedeelte voor de financiering daarvan zouden uittrekken, dan kunnen we wellicht weer voor kortere of langere tijd opgelucht ademen. Want de voordelen hoeft ik niet te noemen, dat kunnen zelfs leerlingen van de brugklas! Prachtig zou het zijn als een zodanige oproep ook gedaan werd samen met andere politieke partijen, ook kerken, zorginstellingen, het onderwijs, vakbonden enz.

D. Fonk, Harderwijk

De oplettende lezer

AOW

Naar aanleiding van het artikel 'Crisis niet afwentelen op ouderen' wil ik het volgende opmerken. Bij het artikel staan in een kader enige uitspraken van de heer Harry Verbon. Hij zegt dat de uitkering van de AOW alleen maar gedaald is. Mijn indruk is dat deze ieder jaar wordt verhoogd. Hij strooit met wat cijfers zonder enige onderbouwing. Ik stoor mij aan zulke uitspraken die jullie als redactie maar klakkeloos overnemen. Graag van jullie kant een onderbouwing en uitleg naar onze leden.

Ik wil nog wel opmerken dat ik niet direct voorstander ben van het verhogen van de pensioenleeftijd.

A. Stolk, Vlaardingen

Helaas heeft het genoemde artikel uit de Tribune van juli/augustus aanleiding gegeven tot verwarring over de hoogte van de AOW. We hebben enkele ingezonden brieven ontvangen van lezers, die het niet eens zijn met de uitspraak van prof. dr. Verbon dat gepensioneerden in 1980 gemiddeld 22.000 euro AOW per persoon per jaar zouden hebben ontvangen. Waar hij op doelde, is dat de AOW niet met de ontwikkeling van het nationaal inkomen is meegegroeid. En dat is wel wat politici en nu ook minister Donner ons voorspiegelen: zij beloven ons dat de AOW welvaartsvast is, dat wil zeggen meegroeit met het nationaal inkomen.

Als mensen met AOW vanaf 1980 volledig in de welvaart hadden mee-gedeeld, zou de AOW-uitkering nu gemiddeld 22.000 euro bedragen. Aangezien de gemiddelde AOW in 2009 amper de helft daarvan bedraagt, concludeert Verbon dat de belofte van welvaartsvastheid niet is nagekomen. In 1970 werd 4,1% van het Bruto Binnenlands Produkt uitgegeven aan AOW. In 2007 4,4. In die periode is het aantal AOW-ers gestegen van 1 miljoen naar 2,5 miljoen. Of, zoals hij in het artikel in de Tribune zegt: "De AOW is dus juist ontzettend goedkoop geworden."

Het argument van Donner is: als de AOW welvaartsvast is, verdubbelen de kosten en dus moet ik iets doen om dat te vermijden, bij voorkeur door de AOW-leeftijd te verhogen. Het tegenargument van Verbon is: de afgelopen 30 jaar is de AOW bij lange na niet welvaartsvast geweest. Hij gelooft er daarom niet in dat dit in de komende jaren wel het geval zal zijn. Hij vreest dan ook dat we straks een AOW hebben die én niet welvaartsvast is, én ook nog eens later ingaat.

Veel meer achtergrond hierbij geeft prof. dr. Verbon in het artikel 'Het verhogen van de AOW-leeftijd volgens minister Donner' dat verschenen is in het Tijdschrift voor Openbare Financien (jaargang 41, 2009 - 3). Een kopie van het artikel is op te vragen bij de redactie van de Tribune. (red.)

Mooi wit is niet lelijk

Nergens ter wereld worden zoveel albino's geboren als in Afrika. Albinisme is een erfelijke ziekte die in verschillende varianten voorkomt. Het gemeenschappelijke kenmerk is pigmentgebrek, waardoor mensen die eraan lijden snel verbranden en een groot risico lopen om op jonge leeftijd te overlijden aan huidkanker. Albinisme kan ook ernstige gevolgen hebben voor het gezichtsvermogen.

Discriminatie en sociale uitsluiting van Afrikaanse albino's is aan de orde van de dag. De ziekte wordt door veel mensen als een vloek beschouwd. Recent haalden verschillende excessen het Nederlandse nieuws. Zo zond Netwerk in mei een tragische reportage uit over klopjachten op albino's in Tanzania.

Lichaamsonderdelen van vermoorde albino's zijn gewilde ingrediënten voor geneeskrachtige drankjes met magische krachten, zo bleek in de reportage. Gelukkig zijn er ook initiatieven om het leven van mensen met albinisme in Afrika draaglijker te maken. Zo krijgt Irene, het meisje op de foto, een bril en een verrekijker aangemeten. Daarmee kan ze lezen wat er op het schoolbord wordt geschreven en haar school afmaken. Irene wil later arts worden, net als haar oma.

Foto telemans / Hollandse Hoogte

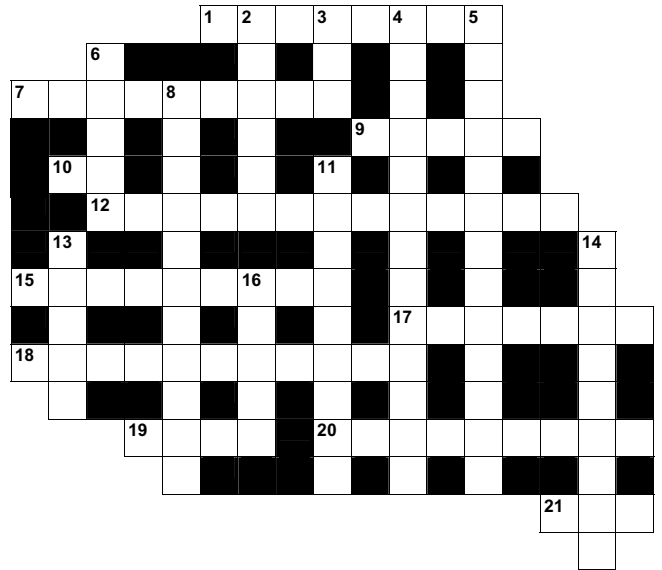
CRYPTOGRAM september 2009

Horizontaal

De tent overhoop halen? Dat zal je bezuren. (8) - 7 Roos wordt niet ten dans gevraagd. (9) - 9 Sterke boete. (5) - 10 Herhaalnoot. (2) - 12 Deze makreel leidt haaien de haven binnen. (13) - 15 Produktadvies van Jamin. (9 en 5,4) - 17 Papieren klaar! De tocht is zojuist met een stap begonnen. (7) - 18 Averij in het donker komt door de familie aardappel. (11) - 19 Akelig in de richting. (4) - 20 Schutspatroon van Magnum, Raket en Split. (9) - 21 Er zit een zangstem op uw toetsenbord. (3)

Verticaal

2 De ontwikkeling in een rechtszaak. (6) - 3 Schaaap deelt flinke klap uit. (3) - 4 Juristen halen maaltijd uit Chinese provincie. (13) - 5 Sinds zij uit haar dienst is ontheven bidt de zuster (niet). (13) - 6 Lucifer's biertje. (5) - 8 Vakjargon van een professionele advocaat. (11) - 11 Verkeerd geplaatste vloerbedekking? (9) - 13 Geraakt deel van een viool. (5) - 14 Op de markt wordt men niet betaald om te zitten. (9) - 16 Die jongen heeft een filmprijs. (5)

ALTERNIEVE WOORDENLIJST september 2009

Opdracht: verzin een zo spitsvondig, origineel en/of humoristisch mogelijke omschrijving (van één of meer woorden) voor elk van de 20 onderstaande 'Opgaven'. Er hoeft niets achterhaald of opgelost te worden. Waardering vindt plaats op subjectieve basis, door de redactie.

VOORBEELDEN

1)	Baaldag	De boeren gooien hooi op het Binnenhof.
2)	Zaadbal	Vruchtbare VVD'er.
3)	Kappertje	Onvolgroeide haarverzorg(st)er.

OPGAVEN

1)	Antigeen	11)	Doorstarten
2)	Bevangen	12)	Afvoeren
3)	Doortrekken	13)	Dubbelaar
4)	Opgeschoten	14)	Kantelbaar
5)	Lekkerkerk	15)	Regelmaat
6)	Nevelbank	16)	Parelmoer
7)	Klinkklaar	17)	Middenstuk
8)	Leesteken	18)	Instrumentaal
9)	Ontbereren	19)	Gemeentelijk
10)	Locomotief	20)	Teerling

OPLOSSING ZOMERPUZZEL juli-augustus 2009

6	13	9	10	4	12	8	2	5	1	11	7	3
R	E	V	O	L	U	T	I	O	N	A	I	R

1) (Albert) Hofmann; Cannabis (Sativa) 2) (Marcus) Antonius; Julius (Caesar) 3) (George Armstrong) Custer; Spartacus 4) Relais; Ford Model-T 5) Typhon; Poseidon 6) Pythagoras; Albert (Einstein) 7) Martin (Luther King); (Winston) Churchill 8) Supertramp; (Boudewijn de) Groot 9) Harvey (Ball); (Leonardo da) Vinci 10) (De hand van) God; Oerknal 11) Ambiorix; (Mient-Jan) Faber 12) Suez (crisis); Cuba (crisis) 13) (Brunita Josepha 'Jos') Gemmeke; Camille (Claudel).

Stuur uw oplossing, uitsluitend per brief(kaart), vóór 29 september naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Winnaar van de zomerpuzzel: Klaas de Hoop uit Brielle

SP

www.sp.nl

Nieuwe initiatieven in Oost-Groningen